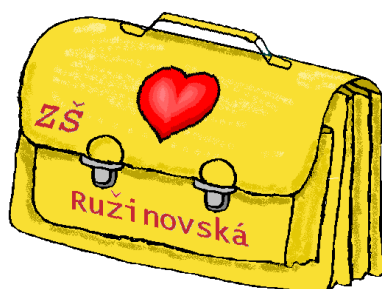

**Školní vzdělávací program základní školy speciální II,
č.j.:228/2010**

Základní škola, Praha 4, Ružinovská 2017

Obsah

1.1	Název školního vzdělávacího programu	3
1.2	Předkladatel - základní údaje.....	3
1.3	Zřizovatel školy.....	3
1.4	Platnost dokumentu	3
1.5	Razítko školy.....	3
1.6	Podpis ředitele školy	3
2.	Charakteristika školy	4
2.1	Kapacita, velikost, úplnost a poloha školy	4
2.2	Vybavení školy, třídy žáků - vzdělávání podle ŠVP ZŠ speciální.....	4
2.3	Charakteristika pedagogického sboru	4
2.4	Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce	5
2.5	Spolupráce s rodiči a dalšími subjekty	6
2.6	Charakteristika žáků - výuka dle ŠVP základní školy speciální	7
3.	Charakteristika školního vzdělávacího programu.....	8
3.1	Výchovné a vzdělávací strategie - zaměření školy, priority školy.....	8
3.1.2	Stručná charakteristika pojetí vzdělávání a výchovně vzdělávacích přístupů	8
3.2	Výchovné a vzdělávací cíle	9
3.3	Klíčové kompetence.....	9
3.4	Individuální péče školy, zajištění výuky žáků s kombinací postižení	11
4.	Učební plán	12
4.1	Poznámka k učebnímu plánu	13
5.	Učební osnovy	13
5.1	Člověk a komunikace	13
5.1.1	Rozumová výchova	13
5.1.2	Řečová výchova.....	19
5.2	Člověk a jeho svět	25
5.2.1	Smyslová výchova	25
5.3	Umění a kultura	30
5.3.1	Hudební výchova.....	30
5.3.2	Výtvarná výchova.....	36
5.4	Člověk a zdraví	39
5.4.1	Pohybová výchova	39
5.5	Člověk a svět práce	45
5.5.1	Pracovní výchova	45
6.	Hodnocení žáků	51
6.1	Způsoby hodnocení - obecné zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání žáků.....	51
6.2	Kritéria hodnocení pro hodnocení žáka ve škole.....	52
7.	Evaluační a autoevaluační školy	56
7.1	Oblasti evaluační a autoevaluační školy	56
7.1.1	Hodnocení dlouhodobých záměrů, plánů - cíle vlastního hodnocení	57
7.2	Kritéria vlastního hodnocení.....	57
7.2.1	Kritéria hodnocení práce pedagogických pracovníků a vedení školy	59
7.3	Nástroje sledování evaluační a autoevaluační.....	60
7.4	Časové rozvržení evaluačních činností	61
7.5	Etická stránka autoevaluační	61
8.	Literatura	62

1. Identifikační údaje

1.1 Název školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program základní školy speciální II, č.j.: 228/2010

1.2 Předkladatel - základní údaje

Adresa školy: Ruzinovská 2017/20, Praha 4 - Krč, 142 00

Ředitel školy: Mgr. Milan Záruba

Statutární zástupce: Mgr. Hana Šablová

Koordinátor ŠVP: Mgr. Miriam Zahálková

Telefon: +420 241 736 096

E-mail: skola@ruzinovska.cz

Web školy: www.ruzinovska.cz

IČ : 60 446 161

Identifikátor právnické osoby: 600 020 886

IZO: Základní škola: 102 401 489

Školní družina: 110 350 464

1.3 Zřizovatel školy

Hlavní město Praha se sídlem Mariánské náměstí 2, 110 01 - Praha 1, IČ: 00064581

1.4 Platnost dokumentu

od 1.9.2010

ŠVP byl schválen pedagogickou radou dne: 15.04.2010

ŠVP byl schválen školskou radou dne: 30.08.2010

1. úpravy schváleny školskou radou dne: 29.8.2011

2. úpravy schváleny školskou radou dne: 13.9.2012

3. úpravy schváleny školskou radou dne: 27.6.2013

1.5 Razítko školy

1.6 Podpis ředitele školy

2. Charakteristika školy

2.1 Kapacita, velikost, úplnost a poloha školy

Škola má celkovou kapacitu 180 žáků, funguje od roku 1980. Nachází se asi 5 minut jízdy autobusem od stanice metra Kačerov v klidném prostředí. MHD je velmi dobře dopravně dostupná z různých oblastí Prahy a jejího okolí, dá se před ní bez problémů zaparkovat, to je velice důležité, protože až výjimky vozí žáky základní školy speciální do školy automobily. Většina žáků bydlí v Praze 4, máme žáky i ze vzdálenějších míst Prahy a jejího okolí.

Kapacita školní družiny - 50 žáků

Kapacita jednotlivých oborů školy:

- Základní škola - 145 žáků
- Základní škola speciální - 35 žáků

Škola je příspěvkovou organizací, byla samostatně zřízena pro žáky se zdravotním postižením. Žáci jsou vyučováni těchto podle vzdělávacích programů:

- Školní vzdělávací program základní školy, č.j.: 229/2010, zpracovaný podle RVP ZV (verze 2007)
- Školní vzdělávací program základní školy praktické, č.j.: 68/2007 - zpracovaný podle přílohy RVP ZV LMP (verze 2005)
- Školní vzdělávací program základní školy speciální I, č.j.: 227/2010 - zpracovaný podle RVP pro obor vzdělání základní škola speciální (verze 2008)
- Školní vzdělávací program základní školy speciální II, č.j.: 228/2010 - zpracovaný podle RVP pro obor vzdělání základní škola speciální (verze 2008)
- učební plán vzdělávacího programu Pomocná škola, č.j.: 24035/1997-22

Třídy základní školy jsou až na výjimky v některých školních rocích plně organizované. Podle aktuálního počtu žáků má škola 2-3 třídy žáků, vzdělávajících se podle školních vzdělávacích programů základní školy speciální.

2.2 Vybavení školy, třídy žáků - vzdělávání podle ŠVP ZŠ speciální

Veškerá výuka probíhá ve dvou budovách v areálu školy.

V menší budově, v tzv. „pavilonku“, jsou třídy žáků základní školy speciální, tělocvična a školní družina.

V hlavní budově využívají učitelé při výuce žáků ZŠ speciální multimediální pracovnu, logopedickou pracovnu, školní knihovnu, dílny, cvičnou kuchyni, pracovnu výtvarné výchovy, pracovnu pro ruční práce dívek.

Inventář školních pomůcek je pravidelně obnovován.

Oddělení školní družiny jsou v provozu ráno od 7:00 do 7:45 hodin a po vyučování od 11:40 do 17:00 hodin. K areálu školy patří hřiště a velká zahrada. Obědy žáků jsou zajištěny ve školní jídelně sousedící školy.

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Základem práce učitelů školy je individuální přístup k žákům, respektujeme potřeby, zájmy a rozdíly ve schopnostech dětí školy a tomu přizpůsobujeme náplň vyučování. Ze strany všech zaměstnanců školy dominuje přátelský přístup k žákům, všichni se snažíme dětem pomoci, poradit a vyjít vstříc. Každou činností školy prolíná naše motto: „Základní škola Ružinovská - škola,

do které si děti chodí pro lásku“. Od ledna 2003 je naše škola Fakultní školou UK - Pedagogické fakulty v Praze.

Pedagogický sbor je zkušený a stabilizovaný, to platí zejména o třídách žáků vzdělávajících se dle ŠVP základní školy speciální. Působí zde plně kvalifikovaní pedagogičtí pracovníci. Všichni učitelé, vychovatelé i asistenti pedagoga si dále průběžně prohlubují a obnovují vzdělání prostřednictvím nejruznějšího studia a kurzů, v souladu potřebami našich žáků.

2.4 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Považujeme za úspěch, že všech projektů a akcí se účastní, dle svých možností, i žáci základní školy speciální.

1. Environmentální výchova a vzdělávání:

Škola klade velký důraz na environmentální výchovu a vzdělávání (EVVO). Od školního roku 2008/2009 je práce v této oblasti koordinovaná a na realizaci cílů se podílejí, jak žáci, tak pedagogičtí pracovníci a provozní zaměstnanci. Řada jednotlivých projektů vyústila v získání mezinárodního titulu Eco-school - Ekoškola v roce 2011.

2. Čtenářská gramotnost

Od školního roku 2009/2010 se prioritou práce naší školy stal komplex činností na podporu čtenářské gramotnosti. Umět dobře číst je komplexní dovednost. Žák, který nečte, má potíže s vyjadřováním i se zvládnutím učiva mnoha různých předmětů.

Čtenářská gramotnost nepředstavuje pouze zvládnutí techniky čtení, ale sleduje i porozumění textu a především vede k přemýšlení o smyslu přečteného textu a jeho výkladu. Čtení tak přivádí čtenáře k osobnímu rozvoji a k dosahování jeho cílů v různých oblastech života.

Jaké činnosti při rozvoji čtenářské gramotnosti využíváme?

Práce s učebnicemi, pracovními listy, knihou, časopisem a novinami, vedení čtenářských deníků, rozhovory, vypravování, předčítání, dramatizace, využívání školní žákovské knihovny, návštěvy programů městské knihovny, tvorba školního časopisu „Školníček“, recitační a literární soutěže, práce s internetem, fotogalerie čtenářů.

3. Finanční gramotnost

Koncept vzdělávání finanční gramotnosti je uskutečňován mj. i prostřednictvím tzv. projektových dnů a projektového vyučování.

4. Školní časopis

Od roku 1996 vydávají žáci školy pod vedením učitelů svůj školní časopis. Jeho obsah tvoří asi z 90% samostatné práce dětí vytvořené vždy na dané téma. Takto se snažíme ovlivňovat školní klima, kvalitu vztahů mezi žáky a pocit sounáležitosti se školou. Žáci tak mají možnost vyjádřit se k životu školy.

Od roku 2004 vydáváme také speciální čísla, která se věnují vytipovaným problémům z oblasti prevence rizikových jevů. Prvním takovým číslem byl na podzim 2004 Školníček - o šikaně.

Projekt vede a koordinuje školní metodik prevence, na práci se třídami se podílejí třídní učitelé. Cílem je dosažení pozitivních změn chování a žádoucích sociálních dovedností žáků školy, skupiny, která se nám zdá těmito rizikovými jevy zvláště ohrožená. Žáci touto nenásilnou formou získávají povědomí o řadě negativních jevů, o jejich zdravotních důsledcích, učí se čelit tlaku okolí (zejména v oblasti zneužívání návykových látek). Důležitou roli hraje fakt, že žáci časopis sami spoluvytvářejí. Získávají nejen nové vědomosti, názory na problém, osvojují si i různé dovednosti,

mají pocit z dobře vykonané práce a také zažijí potřebný pocit úspěšnosti. Většina dětí totiž velmi stojí o to, aby právě jejich příspěvek byl otištěný.

V roce 2009 vyšel nově i s ekologickou problematikou Školníček- „Zpívejte dál“.

5. Internetové kluby

Od školního roku 2006/2007 jsme partnerem projektu „Internetový klub **ČH@VE**“. Chceme pomoci žákům, kteří nemají doma počítač nebo připojení k internetu. Naši žáci mohou 3x týdně navštěvovat tříhodinové kroužky. Pod vedením tří pedagogů školy v nich pracuje zhruba 35 dětí. Projekt podporuje vzdělávání pomocí moderních metod s využitím ICT technologií, žáci mají k dispozici e-learningové výukové programy. V současné době pokračuje pod názvem **Internetové kluby**. Je zaměřen na podporu počítačové a informační gramotnosti, komunikačních dovedností a kompetencí žáků, kteří mají nějakým způsobem ztížené podmínky pro vzdělávání. V rámci internetového klubu se děti pod vedením lektorů učí pracovat s internetem jako vzdělávacím, informačním a komunikačním nástrojem. Více informací získáte na www.internetovekluby.cz

6. Výstavy žákovských prací

Na jaře se každoročně pravidelně od školního roku 2007/2008 konají tradiční výstavy žákovských prací, které žáci vytvořili při hodinách pracovního vyučování, pracovních činností, pracovní a výtvarné výchovy. Žáci vzdělávaní podle ŠVP ZŠ speciální každoročně vystavují několik výrobků.

7. Mezinárodní projekt

Díky podpoře evropské organizace Socrates škola organizovala mezinárodní projekt „Putující výtvarné výstavy“ prací žáků speciálních škol, do kterého se zapojily speciální školy ze Slovinska, Irska, Polska, Anglie a Švédska. Obrázky našich dětí si tak mohli prohlédnout lidé v celé Evropě. Projekt vyvrcholil v červnu 2007 v naší škole.

8. Zájmová činnost žáků základní školy speciální

Žáci si mohou, v souladu s jejich možnostmi, vybrat ze široké nabídky zájmových kroužků - klub PC, sportovní, výtvarný, dramatický, sborový zpěv, pěstitelský, stolní tenis.

9. Další akce školy pro žáky základní školy speciální

Každoročně probíhá řada velmi zdařilých celoškolních akcí.

Průběžně navštěvovaly všechny třídy pobočku městské knihovny v Krči, v adventním období se scházejí žáci u klavíru a zpívají vánoční koledy, koná se Mikulášská besídka a vánoční besídka. Velkým zážitkem pro naše děti je pravidelná návštěva vánočního představení v Národním divadle. Úspěšnými akcemi pro žáky jsou recitační soutěž Jarní petrklíč, hudební soutěž Slavíček, odpolední diskotéky, tzv. Barevné dny, akce Zdravá svačina apod.

Žáci se dále účastní mnoha jednorázových akcí, které vhodným způsobem doplňují výuku např. ZOO Praha, návštěvy filmových představení pohádek, Petřína, Národního muzea, vodárny, nejrůznějších ekologických zařízení.

Hojná byla i účast na nejrůznějších sportovních akcích jako bývá např. Olympiáda speciálních škol. Obrazová dokumentace z některých akcí je na webových stránkách školy www.ruzinovska.cz v sekci aktuality.

2.5 Spolupráce s rodiči a dalšími subjekty

Dobrá komunikace s rodiči má v naší škole dlouholetou tradici. Vzájemnou spolupráci považujeme za jednu z nutných podmínek úspěšné realizace školního vzdělávacího programu. Škola se snaží budovat s rodiči partnerský vztah založený na důvěře. Rodiče jsou informováni o prospěchu

a práci dítěte ve škole, mohou využít odborného zázemí školy k nejrůznějším konzultacím a poradenství, které zajišťují učitelé nebo další odborníci a odborná pracoviště, se kterými spolupracujeme. Vedení školy i všichni pedagogičtí pracovníci jsou vždy připraveni řešit veškeré studijní a jiné problémy žáků.

Rovněž aktivní práce členů školské rady z řad rodičovské veřejnosti výrazně napomáhá vysoké kvalitě vzájemné komunikace.

Pravidelně jednou týdně se v odpoledních hodinách ve škole setkávají bývalí žáci a další zájemci z řad dospělých mentálně postižených, aby tu v kolektivu prožili příjemné chvíle, zopakovali si získané vědomosti a naučili se novým dovednostem. Stručný výčet další práce:

- naší partnerskou školou jsou Školy sv. Augustina z Prahy
- pravidelně organizujeme tzv. dobrovolnický den společnosti Provident
- ve škole realizují svou praxi a náslechy studenti vysokých škol s pedagogickým i nepedagogickým zaměřením
- studentům umožňujeme provádět výzkumy pro seminární, bakalářské, diplomové a doktorandské práce
- pravidelně spolupracujeme s místním úřadem městské části Praha 4 (oblast ochrany životního prostředí, oblast prevence sociálně patologických jevů, odbor péče o dítě)
- spolupracujeme se Svazem bojovníků za svobodu s odbočkou v Praze 4, žáci školy - členové pěveckého kroužku, vystupují na schůzích tohoto sdružení
- od roku 2008 se jako spolupracující subjekt účastníme projektu „Divadlo v parku“ - dne loutek a hudby pro malé i velké v Kunratickém Zámeckém parku www.divadlovparku.cz
- zhruba 2/3 žáků školy jsou členy sportovní organizace SK IMPULS PRAHA, kterou zřizuje Český svaz mentálně postižených sportovců, děti se tak účastní mnoha sportovních akcí
- spolupráce s řadou organizací pracujících v oblasti ekologie a environmentální výchovy (Sdružení Tereza, Ekodomovem, Koniklec, Globe atd.)
- každoročně adoptujeme jedno ze zvířat v ZOO Praha

2.6 Charakteristika žáků - výuka dle ŠVP základní školy speciální

Ve třídách základní školy speciální vzděláváme v souladu se zněním § 16 odst. 8 a § 48 zákona č. 561/2004 Sb., (školský zákon), žáky se zdravotním postižením v pásmu středně těžkého až těžkého mentálního postižení, žáky se souběžným postižením více vadami a s autismem. Vzdělávání v základní škole speciální je přizpůsobeno žákům se sníženou úrovní rozumových schopností, psychickým zvláštnostem, nedostatečné úrovni koncentrace pozornosti a nízké úrovni rozvoje volných vlastností.

Vycházejíce z této diferenciaci pak přistupujeme k individualizaci výchovy a vzdělávání. Obsah, formy a metody vzdělávání odpovídají vzdělávacím potřebám těchto žáků. Vzdělávací činnosti jsou zaměřeny na rozvíjení rozumových schopností, osvojování si přiměřených poznatků, vypěstování návyků sebeobsluhy, vytváření dovedností používat předměty denní potřeby a vykonávat jednoduché pracovní činnosti.

Každé dítě žije a vzdělává se v jinak podnětném prostředí a míří k jiné životní metě.

Naší snahou je dosažení optimálního rozvoje osobnosti žáků a kvality jejich života s přihlédnutím k možnostem daným povahou jejich postižení a jejich příprava na bezproblémový přechod k střednímu vzdělávání.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Výchovné a vzdělávací strategie - zaměření školy, priority školy

Naše škola má některá specifika, klade důraz na určité oblasti výchovy a vzdělávání. Jde nám zejména o to, aby si žáci osvojili klíčové kompetence k učení, řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské a pracovní.

Výchovné a vzdělávací strategie představují společně uplatňované postupy, metody a formy práce, příležitosti a aktivity, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků, jsou v rámci vzdělávacího procesu uplatňovány všemi pedagogickými pracovníky. Jedná se o veškeré každodenní činnosti školy, tedy nejen vyučování, ale i mnohé akce, které se školou souvisejí. Koncepce školy je postavena na souboru dílčích priorit, které jsou zformulovány v následujících bodech:

Škola pro život:

- Zaměřujeme se na činnostní učení, které je úzce spojeno s praktickým životem.
- Chceme, aby každý žák získal odpovídající, kvalitní vzdělání a posléze i zaměstnání nebo jinou životní náplň.
- Chceme žáky naučit to, co budou v životě potřebovat a položit základy pro jejich celoživotní vzdělávání.
- Chceme žáky připravit i na další vzdělávání např. v praktických školách.

Škola, která vychovává:

- Klademe důraz na slušnost, vedeme žáky k respektování pravidel vzájemného soužití, chceme, aby se chovali k druhým slušně a respektovali práci vlastní i druhých.
- Klademe důraz na výuku výchovných předmětů.
- Velkou pozornost věnujeme výchově ke zdravému životnímu stylu, v této oblasti na žáky denně systematicky působíme.
- Důležitou roli při výchově a vzdělávání žáků plní činnosti školní družiny, zájmových kroužků a nejrůznější akce pořádané školou.

Zajímavá škola:

- Jde nám o rozvoj a osobní naplnění každého dítěte.
- Vzhledem k velkým rozdílům v míře postižení jednotlivých žáků je učivo, formy, metody a prostředky výuky individuálně přizpůsobeny.
- Žáky vedeme k týmové práci, vzájemné pomoci a respektu.
- Posílili jsme výuku prostřednictvím počítačů.

Otevřená škola:

- Vstřícný postoj k dětem, k jejich zákonným zástupcům, k celé veřejnosti - to je podle nás zásada otevřenosti školy v praxi.
- Snažíme se o to, aby se našimi neaktivnějšími spolupracovníky stali rodiče žáků.
- Kvalitní komunikace s rodiči je jedním z nejdůležitějších úkolů všech zaměstnanců školy.
- Respektování osobnosti žáka, rovnost přístupu a další demokratické principy vzdělávání, to jsou základní přístupy naší práce.

3.1.2 Stručná charakteristika pojetí vzdělávání a výchovně vzdělávacích přístupů

Pro vzdělávání žáků s nejtěžšími formami mentálního postižení a žáků s postižením více vadami je potřeba vytvořit optimální podmínky, jak personální, tak materiální. Základem je individualizované vyučování, pro každého žáka je vypracován individuální vzdělávací plán. Vzdělávací program je prostupný tak, aby v případě akcelerace rozumových schopností žáka bylo možné jeho převedení do náročnějšího vzdělávacího programu.

Vnitřní členění tříd nevychází z věkových charakteristik, ale z úrovně individuálních schopností a potřeb.

Tito žáci vyžadují přátelskou atmosféru, klidné a nestresující prostředí, které jim poskytne pocit bezpečí, jistoty a klid na práci. Uspokojováním všech základních, psychických a sociálních potřeb je dán předpoklad úspěšného vývoje dětí.

Vlastní obsah vzdělávání má těžiště v nácviu sebeobsluhy, hygieny a stravování a celkovém rozvoji motoriky. K organizačnímu zajištění patří vhodné prostorové i materiální vybavení, včetně vybavení kompenzačními pomůckami.

3.2 Výchové a vzdělávací cíle

U žáků s nejtěžšími formami mentálního postižení a žáků s postižením více vadami nelze očekávat dosažení cílů základního vzdělávání. Školní vzdělávací program je proto koncipován tak, aby vytvářel co nejlepší předpoklady pro postupné osvojování a získávání klíčových kompetencí stanovených v RVP pro obor vzdělání základní škola speciální díl II na úrovni, která je pro žáky dosažitelná.

Vzhledem k výraznému snížení rozumových schopností, nízké míře rozvinutí psychických funkcí, zejména pozornosti, paměti, ale i volných vlastností jsou cíle vzdělávání individuálně redukovány a přizpůsobeny. Jde nám zejména o rozvoj základních komunikačních dovedností, pohybové samostatnosti, základů sebeobsluhy a soběstačnosti. Informativní cíle ustupují cílům formativním a rehabilitačním.

Přístupy, metody a formy práce školy mají za úkol umožnit plnit soubor těchto dílčích cílů, které uvádí AUTORSKÝ KOLEKTIV VUP:

- vést žáky k osvojení základních hygienických návyků a činností týkajících se sebeobsluhy
- rozvíjet pohyblivost žáků a snažit se o dosažení co nejvyšší možné míry jejich samostatnosti
- vést žáky k rozvíjení komunikačních dovedností využíváním systémů alternativní a augmentativní komunikace
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony
- vést žáky k vytváření pozitivních vztahů ke spolužákům a k začlenění do kolektivu
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako samostatné osobnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city
- rozvíjet žákovu pozornost, vnímavost a poznání

(2008, s. 73)

3.3 Klíčové kompetence

Soubor získaných vědomostí, dovedností, schopností, návyků, postojů a hodnot, které rozvíjejí každého jedince, tedy tzv. klíčové kompetence, zásadně ovlivňují další uplatnění žáků a jejich maximálně možné zapojení do života společnosti.

Osvojování všech klíčových kompetencí je dlouhodobý a složitý proces, který pokračuje v průběhu celého života jedince.

S přihlednutím k osobnostním specifickým, potřebám a možnostem žáků s nejtěžšími formami mentálního postižení a žáků s postižením více vadami klademe důraz na jejich vybavení souborem základních klíčových kompetencí na úrovni, která je žákům dosažitelná.

3.3.1 Klíčové kompetence žáků s nejtěžšími formami mentálního postižení a žáků s postižením více vadami - úplný výčet:

1. kompetence komunikativní - na konci základního vzdělávání žák:

- poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo neverbálními formami komunikace
- reaguje na své jméno
- reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas
- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky
- dokáže pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem

2. kompetence sociální a personální - na konci vzdělávání žák:

- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- zná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí
- rozlišuje osoby různého pohlaví (chlapec - dívka, muž - žena)
- navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím
- spolupracuje se svými učiteli a spolužáky
- chová se zdrženlivě k neznámým osobám

3. kompetence pracovní - na konci vzdělávání žák:

- zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- poznává a používá předměty denní potřeby
- rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje
- využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály
- podílí se na jednoduchých praktických činnostech

4. kompetence k učení - na konci vzdělávání žák:

- rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům je schopen je užívat
- pozná a rozlišuje základní piktogramy
- pozná tiskací písmena
- napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti
- používá učební pomůcky

5. kompetence k řešení problémů - na konci vzdělávání žák:

- řeší známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápe a plní jednoduché příkazy
- orientuje se v okolním prostředí
- orientuje se v časovém režimu dne
- překonává pocity strachu

Na konci základního vzdělávání škola písemně zhodnotí míru dosažení těchto kompetencí jednotlivých absolventů.

3.4 Individuální péče školy, zajištění výuky žáků s kombinací postižení

Vzdělávání podle ŠVP ZŠ speciální II je podpořeno odpovídajícími podmínkami materiálními, personálními, hygienickými, psychosociálními a organizačními, které jsou v souladu s příslušnými dokumenty školské legislativy.

Uplatňujeme speciálně pedagogické, alternativní metody komunikace, výuky a další podpůrná opatření. Žáci s kombinací postižení jsou integrováni v běžných třídách základní školy speciální. Snažíme se je co nejlépe integrovat v rámci jednotlivých třídních kolektivů. Na jejich vzdělávání se podílejí ti nejzkušenější učitelé. Je-li to nutné, je přiměřeně snížen počet žáků ve třídě.

Ve spolupráci s pedagogicko-psychologickými poradnami, se speciálně pedagogickými centry a s odbornými lékaři zpracováváme pro tyto žáky individuální vzdělávací plány, které upravují obsah výuky i organizaci vzdělávání a obsahují mj. výčet podpůrných opatření zohledňujících potřeby jednotlivých dětí. Jde nám o to, aby žáci mohli plnit své vytýčené cíle pokud možno v maximální míře.

Je třeba zdůraznit, že pokud má být práce dle individuálního vzdělávacího plánu úspěšná, znamená to pro rodiče žáků pravidelnou přípravu dětí na vyučování. Jedním z úkolů pedagogických pracovníků školy je proto povzbudit rodiče sdělením, že čas strávený přípravou dítěte zcela určitě usnadní jeho pozdější školní práci. Podmínkou úspěšné péče školy je tedy dobrá spolupráce se zákonnými zástupci. Žáky, zvládající náročnější učivo připravujeme tak, aby bylo možné jejich převedení do náročnějšího vzdělávacího programu a později, aby byli přijati k dalšímu vzdělávání.

4. Učební plán

ŠVP – TMP a SPVV

Časové dotace jednotlivých předmětů

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	1.stupeň						2.stupeň					
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.		
Jazyk a jazyk. komunikace	Rozumová výchova	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	40
	Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Člověk a jeho svět	Smyslová výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
Umění a kultura	Hudební výchova	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	20
	Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Člověk a zdraví	Pohybová výchova	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Celková povinná dotace		21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	210

Disponibilní hodiny	20

Hodinová dotace vzdělávacího oboru Zdravotní tělesná výchova byla přidána k Pohybové výchově.

4.1 Poznámka k učebnímu plánu

5. Učební osnovy

5.1 Člověk a komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a komunikace** má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Umožňuje žákům najít a rozvíjet vhodnou formu komunikace s okolím. Jsou využívány různé formy augmentativní a alternativní komunikace, které vedou k osvojení dovedností dorozumívání se s okolím.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech **Rozumová výchova a Řečová výchova**.

5.1.1 Rozumová výchova

Vzdělávací obor je členěn do tematických okruhů:

- *Rozvíjení poznávacích schopností*
- *Rozvíjení logického myšlení a paměti*
- *Rozvíjení grafických schopností*

Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých okruhů vzájemně prolíná. V Rozumové výchově je snaha o dosažení a rozvíjení rozumových schopností žáků na optimální možné úrovni.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení rozumových schopností na optimální možnou úroveň
- uplatňování základních hygienických a sebeobslužných dovedností a rozvíjení samostatnosti při každodenních činnostech
- rozvíjení řečových schopností
- osvojení základů orientace
- rozvíjení poznávacích schopností
- osvojení základů psaní číslic a hůlkového písma

Metody a formy práce

Metoda smyslového pozorování, porovnávání jednotlivých znaků

Manipulace s předměty

Nácvik dovedností – napodobování

Inscenační a didaktické hry

Analýza – od celku, syntéza – od části k celku

Výukové projekty

Výchovné a vzdělávací strategie

Jsou zaměřené na rozvíjení klíčových kompetencí.

Častým hodnocením dílčích kroků posilujeme sebedůvěru.

Klíčové kompetence

K utváření a rozvíjení klíčových kompetencí směřuje a přispívá veškerý vzdělávací obsah, metody a formy práce i všechny aktivity učitelů, žáků i ostatních pracovníků ve vyučování. Elementárních klíčových kompetencí mohou žáci dosahovat pouze za přispění a dopomoci druhé osoby.

Kompetence na konci základního vzdělání

Kompetence k učení

žák:

- rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat
- pozná a rozlišuje základní piktogramy
- pozná tiskací písmena a číslice
- používá učební pomůcky

Kompetence k řešení problémů

žák:

- řeší známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápe a plní jednoduché příkazy
- překonává pocity strachu

Kompetence komunikativní

žák:

- poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace
- reaguje na své jméno
- reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas
- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky
- dokáže pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem

Kompetence sociální a personální

žák:

- navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím
- spolupracuje se svými učiteli a spolužáky
- chová se zdrženlivě k neznámým osobám

Kompetence pracovní

žák:

- poznává a používá pracovní předměty
- podílí se na jednoduchých praktických činnostech

Časové a organizační vymezení vyučovaného předmětu

Vzdělávací obor se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících, k navýšení časové dotace byla použita 1 disponibilní hodina.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Počet hod.	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

ROZVÍJENÍ POZNÁVACÍCH SCHOPNOSTÍ

Očekávané výstupy

žák by měl

- *pojmenovat části svého těla, případně na ně ukázat*
- *reagovat na oslovení jménem, znát své jméno*
- *znát členy své rodiny*
- *poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem*
- *vnímat různé podněty a reagovat na ně*
- *orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor*
- *poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základy hygieny*
- *vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže*
- *řadit obrázky podle zadaných kritérií*

- rodina, členové rodiny, jména členů rodiny
- škola, třída, seznámení s budovou, orientace ve třídě, v budově, školní pomůcky, vztahy ve škole, spolužáci (rozlišení chlapec – dívka), učitelé
- prostorová orientace; časová orientace (roční období, části dne)
- poznávání různých činností, předmětů a zvířat na obrázcích, modelech, ve skutečnosti
- třídění a řazení předmětů podle různých kritérií
- sociální čtení – poznávání běžně používaných symbolů; sociální počty – poznávání peněz, porovnávání peněžních částek, čtení cen výrobků
- psychomotorické hry

ROZVÍJENÍ LOGICKÉHO MYŠLENÍ A PAMĚTI

Očekávané výstupy

žák by měl

- *koncentrovat se na určitou činnost*
- *rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků*
- *zvládnout složení dějových obrázků*
- *orientovat se na stránce, na řádku*
- *číst vybraná písmena a krátká slova*
- *opakovat slova a krátké říkanky; reprodukovat krátký text; vyprávět podle obrázku*
- *přiřazovat číslice počtu prvků*

Učivo

- manipulační činnosti
- základní časové vztahy – nyní, předtím, potom, dnes, včera, zítra
- orientace v čase – denní doby, činnosti v určitou denní dobu, roční období
- vytváření asociací (slovo = osoba, věc, činnost), zobecňování (jablka, hrušky = ovoce)

konkretizace (ovoce = jablko, hruška), abstrakce – barva, počet, negace, příčinné souvislosti

- nácvik čtení – globální metoda, sociální čtení, piktogramy, říkanky, básničky, krátké texty
- porovnávání a rozlišování předmětů podle různých znaků
- představy počtu, vytváření představ; posloupnost čísel, porovnávání a přiřazování čísl

ROZVÍJENÍ GRAFICKÝCH SCHOPNOSTÍ

Očekávané výstupy

žák by měl

- *uchopit a podržet podaný předmět*
- *uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní*
- *nakreslit různé druhy čar*
- *poznat grafickou podobu písmen*
- *napsat několik vybraných tiskacích písmen a čísl*
- *poznat základní geometrické tvary*

Učivo

- rozvíjení hrubé i jemné motoriky, cvičení dlaní, prstů, uchopování předmětů
- uvolňovací cvičení ruky, prstů, manipulační činnosti s předměty
- oblouky – horní, dolní; svislé a šikmé čáry oběma směry; vlnovky, smyčky
- písmena – pojem, tvarové prvky tiskacích písmen; první písmeno jména, ukázaného předmětu
- hůlkové písmo, číslice

1. - 10. ročník

Září

téma: Já, moje třída

Znám své jméno, jméno vyučujících, spolužáků

Správné sezení při práci v lavici

Vnímám své potřeby, sdělím svá přání

Hygiena – WC,...

Rozvoj grafomotorických schopností cvičení jemné motoriky – paže, loket, zápěstí, cvičení dlaní a prstů (obě ruce)

BESIP

Říjen

téma: Škola a okolí školy, podzim, cestování

Orientace v prostorách školy (šatna, tělocvična, další prostory školy)

Školní řád (pohyb, pozdrav, ...)

Tykání, vykání

Školní pomůcky

Cestování, doprava – chování v doprav. prostředí

Rozvoj grafomotorických schopností uchopení předmětů do celé ruky, špetky, do dvou prstů

Poznávání jednoduchých druhů ovoce a zeleniny (skutečné, fotografie, obrázků)

Čtení (podle schopností)

čtení hlásek, „A“ jako spojka

první písmeno jména

čtení s obrázky

Procvičování pojmu množství 1, ... při různých činnostech číslice 1, 2, ...

Práce na PC (dotekový monitor)

Listopad

téma: Čas, dění a příroda kolem nás

Časové souvislosti – nyní, za chvíli, dříve, později, včera, dnes, zítra, ...dny v týdnu

Pojmy – bylo, je, bude, ráno – večer

Činnosti během dne

Příčinné souvislosti- proč

Počasí

Rozvoj grafomotorických schopností upevňování správných návyků při psaní

čmárání prstem do sypkého materiálu

čmárání houbičkou, křídou...

nácvik správného úchopu psacího náčiní

čáry – různé směry, kroužení, pokus o psaní hůlkového písma

Práce na PC (dotekový monitor)

Sociální čtení – poznávání symbolů WC, šatna

Čtení podle schopností

„I“ jako spojka

čtení s obrázkem

Procvičování pojmu množství 1, ... při různých činnostech

číslíce 1, 2, ...

Prosinec

téma: Zima, Vánoce, rodina

Příroda v zimě (zvířata – ptáci)

Tradice Vánoc

Rodina – rodiče, sourozenci, jména členů rodiny, členové širší rodiny

Vztahy v rodině, pomáháme si

Domácí práce, stolování

poznávání a pojmenování předmětů denní potřeby

Rozvoj grafomotorických schopností správné hygienické návyky při psaní

psaní hůlkového písma podle schopností

Čtení – čtení s obrázky

slabika, slovo „MÁ“

Procvičování pojmu množství 1, ... při různých činnostech

číslíce 1, 2, ...

Leden

téma: Domov, doma, nemoci

Byt, vybavení domácnosti

Vztahy mezi lidmi

Koho mám rád, kdo mne má rád

Negace je – není, bylo – nebylo, chci – nechci

Hygiena ve společnosti /kýchání, smrkání, zívání/

Nemoc, chování ve zdravotnických zařízeních

Rozvoj grafomotorických schopností nácvik písmen dle potřeby

Práce na PC (dotekový monitor)

Čtení – snaha o odvozování první hlásky ve slově

Chápání kvalitativních vztahů všechno, nic, málo
velký, malý
krátký, dlouhý, ...

Procvičování pojmu množství při různých činnostech podle schopností

Únor

téma: Nakupování, péče o zdravou výživu

Zobecňování (jablko, hruška – ovoce,...zelenina, nábytek, nádobí, hračky,...)

Konkretizace (ovoce – jablko, ...)

Hra na nakupování, co a kde nakupujeme

Chování při nakupování

Sociální čtení – symboly

Sociální počty – peníze - poznávání

Březen

téma: Jaro, rostliny, čas

Pozorování přírody

Roční období

Dny v týdnu

Rostliny, části rostlin, co potřebují k životu

Rostliny a jejich využití

Globální čtení – podle schopností

Znak do řeči

Rozvoj grafomotorických schopností nácvik písmen dle potřeby

Práce na PC (dotekový monitor)

Procvičování pojmu množství při různých činnostech podle schopností

Duben

téma: Velikonoce, zvířata, mláďata

Tradice Velikonoc

Zobecňování, konkretizace (ptáci,..domácí mazlíčci, ...)

Části těla zvířat

Kde zvířata žijí, co potřebují k životu, užitek

Čtení, globální čtení, piktogramy

Rozvoj grafomotorických schopností nácvik písmen dle potřeby

Procvičování pojmu množství při různých činnostech podle schopností

Květen

téma: Já, člověk, části lidského těla

Rozlišení chlapec - dívka

Části těla – hlava, 2 ruce,...co se v našem těle skrývá

Činnosti člověka během dne – péče o zuby, vlasy, nehty. úprava zevnějšku

Čtení, globální čtení, piktogramy

Rozvoj grafomotorických schopností nácvik písmen dle potřeby

Procvičování pojmu množství při různých činnostech podle schopností

Práce na PC (dotekový monitor)

Červen

téma: Léto, počasí, volný čas

Pozorování přírody

Oblékání podle počasí

Vhodné oblékání (doma, sport, společnost)

Chráníme své zdraví – slunce, ...

Bezpečnost při hrách a sportech

BESIP

Chování v přírodě

Zranění – přivoláme pomoc

Věci kolem nás, co se z čeho vyrábí

Čtení, globální čtení, piktogramy

Rozvoj grafomotorických schopností nácvk písmen dle potřeby

Práce na PC (dotekový monitor)

Procvičování pojmu množství při různých činnostech podle schopnost

5.1.2 Řečová výchova

Vzdělávací obor zahrnuje tematický okruh:

- *Rozvíjení komunikačních dovedností*

Vede žáky k rozvíjení slovní zásoby, řečových schopností, komunikačních dovedností, k vnímání a chápání různých jazykových sdělení. Rozvíjení řečových dovedností ovlivňuje rozvoj poznávacích, citových i volních vlastností žáků.

Augmentativní a alternativní komunikační systémy napomáhají překonávat komunikační bariéry, dorozumívat se a komunikovat se svým okolím, vyjadřovat svoje pocity, přání a reagovat na podněty.

Využití netradičních speciálních metod a technik umožňuje žákům přístup ke vzdělání a jeho zvládnutí v rámci individuálních možností.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení samostatnosti při každodenních činnostech
- rozvíjení řečových schopností, případně osvojení komunikačních dovedností za použití netradičních metod komunikace (např. sociální čtení, piktogramy, nonverbální komunikační metody)
- rozvíjení poznávacích schopností

Metody a formy práce

Metoda smyslového pozorování, porovnávání jednotlivých znaků

Manipulace s předměty

Nácvk dovedností - napodobování

Inscenační a didaktické hry

Analýza - od celku, syntéza - od části k celku

Výukové projekty

Výchovné a vzdělávací strategie

Jsou zaměřené na rozvíjení klíčových kompetencí.

Častým hodnocením dílčích kroků posilujeme sebedůvěru.

Klíčové kompetence

K utváření a rozvíjení klíčových kompetencí směřuje a přispívá veškerý vzdělávací obsah, metody a formy práce i všechny aktivity učitelů, žáků i ostatních pracovníků ve vyučování. Elementárních klíčových kompetencí mohou žáci dosahovat pouze za přispění a dopomoci druhé osoby.

Kompetence na konci základního vzdělání

Kompetence k učení

žák:

- rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat
- pozná a rozlišuje základní piktogramy
- používá učební pomůcky

Kompetence k řešení problémů

žák:

- řeší známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápe a plní jednoduché příkazy
- překonává pocity strachu

Kompetence komunikativní

žák:

- poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace
- reaguje na své jméno
- reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas
- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky
- dokáže pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem

Kompetence sociální a personální

žák:

- navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím
- spolupracuje se svými učiteli a spolužáky
- chová se zdrženlivě k neznámým osobám

Kompetence pracovní

žák:

- poznává a používá pracovní předměty
- podílí se na jednoduchých praktických činnostech

Časové a organizační vymezení vyučovaného předmětu

Vzdělávací obor se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Počet hod.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Vyučovací předmět řečová výchova je klasifikován jako součást vzdělávacího oboru Rozumová výchova.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

ROZVÍJENÍ KOMUNIKAČNÍCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané výstupy

žák by měl

- *reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby*
- *snažit se o správné dýchání*
- *vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty*
- *znát své jméno a reagovat na oslovení jménem*
- *znát jména nejbližších osob a spolužáků*
- *umět pozdravit, poděkovat – verbálně nebo gesty*
- *sdělit svá přání a potřeby – verbálním nebo nonverbálním způsobem*
- *využívat komunikační počítačové hry*

Učivo

- tvorba a rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií
- oromotorika, cviky rtů a jazyka, cvičení mluvidel; dechová a fonační cvičení, nácvik správného dýchání
- sluchová a intonační cvičení, akustická diferenciacie, napodobování hlasů a zvuků
- fonetická cvičení, nácvik hlásek a slov; spontánní a jednoduché tematické rozhovory
- systémy augmentativní a alternativní komunikace
- počítačové programy zaměřené na rozvoj komunikace
- kinetické hry zaměřené na jemnou motoriku

1. - 10. ročník

Září

téma: Já, moje třídy

Zjištění úrovně řeči i pasivní slovní zásoby

Znám své jméno, jméno vyučujících, spolužáků

Nácvik sdělení svého přání, potřeby (verbálně i neverbálně)

Obohacování slovní zásoby

- rytmicizace s doprovodným pohybem
- poslech mluveného slova
- dechová, sluchová, artikulačních cvičení

Nácvik hlásek podle potřeby

Říjen

téma: Škola a okolí školy, podzim, cestování

Nácvik pozdravu, pozdrav při odchodu, gesta

Oslovení dospělého, oslovení spolužáka (tykání, vykání)

Požádání, poděkování

Upozornit na sebe, přilákat pozornost (poklepat na rameno, zazvonit na zvoneček)

První písmeno jména

Čtení s obrázky

Obohacování slovní zásoby

- rytmizace s doprovodným pohybem
- poslech mluveného slova
- dechová, sluchová, artikulačních cvičení

Nácvik hlásek podle potřeby

Listopad

téma: Čas, dění a příroda kolem nás

Pravidelné komunikační cvičení

- kdo je dnes ve škole
- kdo chybí
- co je dnes za den
- jaké je počasí

Sociální čtení – poznávání symbolů WC, šatna

Čtení s obrázkem

Obohacování slovní zásoby – pomocí předmětů

- rytmizace s doprovodným pohybem
- poslech mluveného slova
- dechová, sluchová, artikulačních cvičení

Nácvik hlásek podle potřeby

Prosinec

téma: Zima, Vánoce, rodina

Tradice Vánoc

Rodina – jména členů rodiny

Vyjádřit nelibost, sdělit své pocity (bolí mě)

Čtení – čtení s obrázky

Obohacování slovní zásoby – pomocí předmětů

- rytmizace s doprovodným pohybem
- dechová, sluchová, artikulačních cvičení

Nácvik hlásek podle potřeby

Pravidelné komunikační cvičení

- kdo je dnes ve škole
- kdo chybí
- co je dnes za den
- jaké je počasí

Leden

téma: Domov, doma, nemoci

Vztahy mezi lidmi

- odmítnout vhodným způsobem
- omluva
- gesta – odmítnutí, obrana

Koho mám rád, kdo mne má rád

Přání k ...

Negace je – není, bylo – nebylo, chci – nechci

Telefonování, vzkaz

Obohacování slovní zásoby – pomocí předmětů

- rytmizace s doprovodným pohybem
- poslech mluveného slova
- dechová, sluchová, artikulačních cvičení

Nácvik hlásek podle potřeby

Pravidelné komunikační cvičení

- kdo je dnes ve škole
- kdo chybí
- co je dnes za den
- jaké je počasí

Únor

téma: Nakupování, péče o zdravou výživu

Hra na nakupování, co a kde nakupujeme

Sociální čtení – symboly

Obohacování slovní zásoby – obrázky

- rytmizace s doprovodným pohybem
- poslech mluveného slova
- dechová, sluchová, artikulačních cvičení

Nácvik hlásek podle potřeby

Pravidelné komunikační cvičení

- kdo je dnes ve škole
- kdo chybí
- co je dnes za den
- jaké je počasí

Březen

téma: Jaro, rostliny, čas

Roční období

Dny v týdnu

Globální čtení – podle schopností

Znak do řeči

Obohacování slovní zásoby

Pozdrav – dobré ráno, večer

Tvoření otázek a odpovědí

Obohacování slovní zásoby – obrázky

- rytmizace s doprovodným pohybem
- poslech mluveného slova
- dechová, sluchová, artikulačních cvičení

Nácvik hlásek podle potřeby

Pravidelné komunikační cvičení

- kdo je dnes ve škole
- kdo chybí
- co je dnes za den
- jaké je počasí

Duben

téma: Velikonoce, zvířata, mláďata

Tradice Velikonoc

Rozpoznávání a napodobování hlasů zvířat

Čtení, globální čtení, piktogramy

Obohacování slovní zásoby – obrázky

Nácvik hlásek podle potřeby

Pravidelné komunikační cvičení

- kdo je dnes ve škole
- kdo chybí
- co je dnes za den
- jaké je počasí

Květen

téma: Já, člověk, části lidského těla

Rozlišení hlasu chlapec - dívka

Jak se domlouváme

Jaké to je - popis

Co děláme když

Obohacování slovní zásoby – fotografie

- rytmizace s doprovodným pohybem
- poslech mluveného slova
- dechová, sluchová, artikulačních cvičení

Nácvik hlásek podle potřeby

Pravidelné komunikační cvičení

- kdo je dnes ve škole
- kdo chybí
- co je dnes za den
- jaké je počasí

Červen

téma: Léto, počasí, volný čas

Chování v přírodě – síla hlasu - šeptání

Zranění – přivoláme pomoc

Pokus o vypravování (obrázky, návodné otázky)

Čtení, globální čtení, piktogramy

Obohacování slovní zásoby

- rytmizace s doprovodným pohybem
- dechová, sluchová, artikulačních cvičení

Nácvik hlásek podle potřeby

Pravidelné komunikační cvičení

- kdo je dnes ve škole
- kdo chybí
- co je dnes za den
- jaké je počasí

5.2 Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** pomáhá žákům poznávat své nejbližší okolí a utvářet si k němu citový vztah. Žáci si osvojují vhodné chování a jednání, učí se chápat rozdílnosti mezi jednotlivci, tolerovat je, navzájem si pomáhat a spolupracovat, rozvíjí psychické funkce prostřednictvím smyslového vnímání. Cílevědomým vytvářením vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči rozvíjí jednotlivé smyslové analyzátoři a jejich funkce, které jsou podmínkou správného vnímání, koncentrace pozornosti, prostorové, směrové a časové orientace, základem pro vytváření představ a pojmů.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět se realizuje vzdělávacím oborem **Smyslová výchova**.

5.2.1 Smyslová výchova

Vzdělávací obor je členěn do tematických okruhů:

- *Rozvíjení zrakového vnímání*
- *Rozvíjení sluchového vnímání*
- *Rozvíjení hmatového vnímání*
- *Prostorová a směrová orientace*
- *Rozvíjení čichového a chuťového vnímání*

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uspokojování základních životních potřeb
- upevňování hygienických a stravovacích návyků
- orientaci v nejbližším okolí
- vytváření základních schopností manipulace s předměty
- poznávání a pojmenovávání základních barev
- rozlišování, poznávání a třídění předmětů podle velikosti, tvaru, barev a zvuku
- napodobování předváděných pohybů
- napodobování a rozlišování různých zvuků
- rozlišování a určování chuťových vlastností látek

Metody a formy práce

Metoda smyslového pozorování, porovnávání jednotlivých znaků

Manipulace s předměty

Nácvik dovedností – napodobování

Inscenační a didaktické hry

Analýza – od celku, syntéza – od části k celku

Výchovné a vzdělávací strategie

Jsou zaměřené na rozvíjení klíčových kompetencí.

Častým hodnocením dílčích kroků posilujeme sebedůvěru.

Klíčové kompetence

K utváření a rozvíjení klíčových kompetencí směřuje a přispívá veškerý vzdělávací obsah, metody a formy práce i všechny aktivity učitelů, žáků i ostatních pracovníků ve vyučování. Elementárních klíčových kompetencí mohou žáci dosahovat pouze za přispění a dopomoci druhé osoby.

Kompetence na konci základního vzdělání

Kompetence k učení

žák:

- rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat
- pozná a rozlišuje základní piktogramy
- napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti
- používá učební pomůcky

Kompetence k řešení problémů

žák:

- řeší známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápe a plní jednoduché příkazy
- orientuje se v okolním prostředí
- orientuje se v časovém režimu dne
- překonává pocity strachu

Kompetence komunikativní

žák:

- poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace
- reaguje na své jméno
- reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas
- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky
- dokáže pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem

Kompetence sociální a personální

žák:

- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- zná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí
- rozlišuje osoby
- navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím
- spolupracuje se svými učiteli a spolužáky
- chová se zdrženlivě k neznámým osobám

Kompetence pracovní

žák:

- zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- poznává a používá předměty denní potřeby
- rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje
- využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály
- podílí se na jednoduchých praktických činnostech

Časové a organizační vymezení vyučovaného předmětu

Vzdělávací obor se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Počet hod.	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

ROZVÍJENÍ ZRAKOVÉHO VNÍMÁNÍ

Očekávané výstupy

žák by měl

- *uchopit předměty a manipulovat s nimi*
- *rozlišovat tvary a barvy předmětů*
- *poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti*
- *třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty*
- *poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky*
- *rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu*
- *napodobit předvedené pohyby*

Učivo

- vnímání prostoru oběma očima, jedním okem
- denní časové úseky podle činností, obrázků nebo piktogramů
- cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů
- rozlišování a třídění předmětů podle tvaru, velikosti a barev, manipulace s nimi
- třídění obrázků podle obsahu, poznávání změn a rozdílů na obrázcích a na skutečných předmětech

ROZVÍJENÍ SLUCHOVÉHO VNÍMÁNÍ

Očekávané výstupy

žák by měl

- *reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání*
- *poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky*
- *poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí*
- *poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky*
- *rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepřijemných zvuků*

Učivo

- nácvik soustředěného sluchového vnímání pomocí zvuků, poznávání a rozlišování zvuků
- sluchová cvičení s využitím zraku a bez využití zraku
- cvičení sluchové paměti; napodobování různých zvuků
- rozlišování a určování zvuku podle směru, délky a intenzity
- rozlišování zvuků v přírodě (hlasy zvířat, zpěv ptáků apod.)
- sluchově motorická cvičení

ROZVÍJENÍ HMATOVÉHO VNÍMÁNÍ

Očekávané výstupy

žák by měl

- *zvládat základní sebeobslužné dovednosti*
- *poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů*
- *třídit předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru*
- *poznat známé předměty podle hmatu*
- *rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplotu)*

Učivo

- sebeobslužné dovednosti
- rozvíjení hmatové percepce, manipulace s předměty, úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a z různých materiálů
- rozlišování fyzikálních vlastností předmětů
- třídění předmětů – podle tvaru, velikosti, povrchu

PROSTOROVÁ A SMĚROVÁ ORIENTACE

Očekávané výstupy

žák by měl

- *vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru*
- *orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí*
- *rozlišovat vpravo – vlevo*
- *rozlišovat nahoře – dole, před – za, vedle*
- *řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu*
- *rozeznat roční období podle základních znaků*

Učivo

- orientace ve třídě, ve škole, v nejbližším okolí, v prostoru
- rozlišování pravá – levá
- směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru; řazení předmětů podle směrové orientace
- umísťování předmětů podle pokynů
- příroda v ročních obdobích

ROZVÍJENÍ ČICHOVÉHO A CHUŤOVÉHO VNÍMÁNÍ

Očekávané výstupy

žák by měl

- *rozlišit jednotlivé chutě*
- *poznat předměty čichem podle vůně*
- *rozlišit vůně a pachy*
- *poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky*

Učivo

- rozvoj čichové percepce; dýchání
- poznávání podle čichu; vůně, specifické vůně potravin; zápach, nelibé pachy
- rozlišování základních chutí
- rozlišování chutí potravin, ovoce, zeleniny, nápojů

1. - 10. ročník

Září

téma: Já, moje třída

Reagovat na své jméno, přiměřená reakce na oslovení, reakce na zavolání

Sluchová cvičení s využitím zraku (klepání, tekoucí voda, ...), nepříjemné zvuky, hluk

Orientace ve třídě, mé místo, východ, umyvadlo, okno, ...

Poznávání předmětů hmatem

Změny, rozdíly

Říjen

téma: Škola a okolí školy, podzim, cestování

Poznat své spolužáky, poznáváme hlasy spolužáků

Nácvik vstupu do místnosti

Nácvik požádání o pomoc

Péče o své věci, pečlivost, hygiena

Poznávání předmětů hmatem

Třídění předmětů zřetelně odlišných

Třídění- ovoce, zelenina

Zvuky kolem nás – dopravní prostředky

Listopad

téma : Čas, dění a příroda kolem nás

Orientace ve škole, třídě – místo vhodné k dané činnosti

Sluchová cvičení bez využití zraku (zvonek, telefon, ...)

Rozlišování teplé – studené, hřeje – chladí

Rozlišování a poznávání barev

Postupné poznávání barev a jejich pojmenování

Vyhledávání předmětů podle barvy

Třídění podle dvou výrazně odlišných barev, zřídění podle barev

Prosinec

téma : Zima, Vánoce, rodina

Třídění předmětů podle dvou znaků

Řazení předmětů zleva doprava

Rozlišování chutí- sladké, ..., rozlišování potravin podle chuti

Opaky

Leden

téma: Domov, doma, nemoci

Reakce na bolest, správný postoj

Negativní reakce od okolí, správný postoj

Třídění podle velikosti

Úchopy předmětů různých tvarů

Třídění plošných tvarů

Pojmy nad, pod, ...dole, vpředu, ...

Únor

téma: Nakupování, péče o zdravou výživu

Třídění - ovoce, zelenina

- nábytek, oblečení
- hračky, nádobí

Březen

téma: Jaro, rostliny, čas

Cvičení zrakové paměti – co se změnilo
Pozorování změn v přírodě
Napodobování polohy předmětů na ploše
Napodobování gest

Duben

téma: Velikonoce, zvířata, mláďata

Třídění zvířat podle různých znaků
Hledání odlišných a shodných prvků na obrázku
Rozpoznávání zvuků zvířat s využitím zraku
Cvičení sluchové paměti, napodobování různých zvuků

Květen

téma: Já, člověk, části lidského těla

Vnímání vlastního těla
Části obličeje - rozpoznat hmatem
Jak vidím, slyším, cítím
Vnímání prostoru oběma očima, jedním okem
Rozlišovat vpravo, vlevo
Co je to, co se s tím dělá (osobní hygiena, hygiena ve společnosti, ...)

Červen

téma: Léto, počasí, volný čas

Třídění oblečení - sport
- škola
- společenská událost
- podle počasí
Umísťování předmětů podle pokynů
Rozlišování hmatem – povrch, tvrdost, ...
Poznávání podle čichu – vůně, pachy, nelibé pachy (ochrana zdraví)

5.3 Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Umění a kultura** provází žáky po celou dobu povinné školní docházky. Přispívá ke kultivaci osobnosti žáků, působí na jejich chování, posiluje jejich sebevědomí, rozvíjí estetické citění tím, že dává prostor pro uplatnění tvořivých schopností a zprostředkování zážitků prostřednictvím vlastní tvorby a recepce. Má značný rehabilitační a relaxační význam, naplňuje přirozenou potřebu projevit se. Vzdělávací oblast se realizuje ve vzdělávacích oborech **Hudební výchova a Výtvarná výchova**.

5.3.1 Hudební výchova

Vzdělávací obor **Hudební výchova** vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí jejich hudebnost, podporuje schopnost hudbu emocionálně prožít. Prostřednictvím hudebních činností dochází k rozvíjení sluchu a motoriky žáků, zároveň se podporuje i rozvoj řečových dovedností. Hudební činnosti pomáhají žákům k odreagování napětí, k překonávání únavy, zlepšování nálady a podílejí se na koncentraci pozornosti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě, vnímání a komunikaci
- napodobování a rozlišování různých nehudebních a hudebních zvuků
- rozlišování vybraných hudebních nástrojů podle zvuku
- zvládnutí hry na tělo a jednoduché rytmické nástroje
- soustředění na poslech krátkých skladeb
- vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy

Metody a formy práce

- vokální, instrumentální, hudebně pohybové, poslechové činnosti
- využívání audiovizuální techniky
- skupinová práce
- rytmizace, hra na tělo
- tanec, demonstrace učitelem / předvádění, pozorování/
- metoda smyslového vnímání
- používání Orffovy soupravy hudebních nástrojů
- stálé motivování, opakování, upevňování
- prezentace

Výchovné a vzdělávací strategie

Jsou zaměřené na rozvíjení klíčových kompetencí.

Častým hodnocením dílčích kroků posilujeme sebedůvěru.

Klíčové kompetence

K utváření a rozvíjení klíčových kompetencí směřuje a přispívá veškerý vzdělávací obsah, metody a formy práce i všechny aktivity učitelů, žáků i ostatních pracovníků ve vyučování. Elementárních klíčových kompetencí mohou žáci dosahovat pouze za přispění a dopomoci druhé osoby.

Na konci základního vzdělávání

Kompetence k učení

žák:

- rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat
- pozná a rozlišuje základní piktogramy
- napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti
- používá učební pomůcky

Kompetence k řešení problémů

žák:

- řeší známé situace na základě nápodoby či opakování

- chápe a plní jednoduché příkazy
- orientuje se v prostředí
- překonává pocity strachu

Kompetence komunikativní

žák:

- dorozumívá se verbálními nebo nonverbálními formami komunikace
- reaguje na své jméno
- reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas
- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky
- dokáže reagovat vhodným způsobem

Kompetence sociální a personální

žák:

- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím
- spolupracuje se svými učiteli a spolužáky
- chová se zdrženlivě k neznámým osobám

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání žák:

- zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy
- poznává a používá pomůcky
- podílí se na jednoduchých praktických činnostech

Časové a organizační vymezení vyučovaného předmětu

Vzdělávací obor se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících, k navýšení časové dotace byla použita 1 disponibilní hodina.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Počet hod.	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Očekávané výstupy

žák by měl

- *zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii*
- *rozlišovat zvuky hudebních nástrojů*
- *zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje*
- *doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje*
- *zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu*
- *soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby*

Učivo

- dechová cvičení, výslovnost, fonační, intonační a melodická cvičení
- rytmus – vnímání rytmu, posilování rytmu, samostatná rytmizace, rytmizace říkadél, hra

Učivo

- dechová cvičení, výslovnost, fonační, intonační a melodická cvičení
- rytmus – vnímání a posilování rytmu, samostatná rytmizace, rytmizace říkadla, hra na tělo, Orffův instrumentář (bubínek, tamburína, triangel)
- zpěv – jednoduché písně s hudebním doprovodem
- poslech – říkadla, lidové písně, jednoduché krátké skladby určené dětem, relaxační hudba
- hudebně pohybová činnost; pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami; pohyb podle rytmického doprovodu, jednoduché tanečky a rytmická cvičení

1. – 10. ročník

Září:

Školní řád – pravidla chování při Hv

Zjišťování dovedností

Říkadla a písně s rytmickým i pohybovým doprovodem

Např.:

Děti, hola, škola volá

Dobrý den

Jedna, dva, tři

Jedna, dvě, Honza jde

Táto, mámo, v komoře je myš

Jak se jmenuješ

Rytmická deklamace – *Myšičko, myš*

Intonační a dechová cvičení

Nádech a výdech s ucpaným nosem

Poslech - Poslech hudby – soustředění se na poslech jednoduchých písní

Říjen:

Říkadla a písně s rytmickým i pohybovým doprovodem

Např.:

Foukej, foukej

Skákal pes

Prší, prší

Měla babka, 4 jabka

Dú, kravičky, dú

Nechod' tam, prší tam

Veverka čiperka

Rytmická deklamace – *Byla jedna babka, prodávala jabka*

Intonační a dechová cvičení

Prodloužený výdech

Poslech – relaxace

Listopad:

Říkadla a písně s rytmickým i pohybovým doprovodem

Např.:

Pod naším okýnkem

Jedna, dvě, tři, čtyři pět, cos...

Řežu, řežu dříví

Halí, belí

Houpy, houpy, kočka snědla kroupy

Ivánku náš

Řezání

Rytmická deklamace – *Pekař peče housky*

Správné držení těla při zpěvu

Zvuky kolem nás / zvonek, klíče, .../

Intonační a dechová cvičení

Poslech

Prosinec:

Říkadla a písně s rytmičným i pohybovým doprovodem

Např.:

Padá, padá bílý sníh

Vánoční stromeček

Mikuláš

To to zebe

Běžela liška po ledu

Běžela liška k háji

Vánoční koledy

Rytmická deklamace – *Na Vánoce*

Pohybové hry vsedě i vestoje

Intonační a dechová cvičení

Poslech - koledy

Leden:

Říkadla a písně s rytmičným i pohybovým doprovodem

Např.:

Sněhulák

Sněží, mráz ...

Rychle sáně

Padá, padá bílý sníh

Sníh

Rytmická deklamace – *To to zebe*

Intonační a dechová cvičení

Trénink uzávěru úst / balonek /

Hudební hry a soutěže

Poslech - relaxace

Únor:

Říkadla a písně s rytmičným i pohybovým doprovodem

Např.:

To je hlava

Medvědí trápení

Šláp jsem ti na nožičku

Courálek

Pec nám spadla

Rytmická deklamace – *Kovej, kovej*

Intonační a dechová cvičení

Poslech, relaxace /zvuky vody/

Březen:

Říkadla a písně s rytmičným i pohybovým doprovodem

Např.:

Táta včera na venku

U potoka roste kvítí

Na jaře, na jaře

Vozilo se na jaře

Travička zelená

Pásla ovečky

Rytmická deklamace – *U potoka roste kvítí*

Intonační a dechová cvičení

Dechové hry /foukání do peříčka /

Hudební hry a soutěže

Poslech

Duben:

Říkadla a písně s rytmičným i pohybovým doprovodem

Např.:

Hody, hody doprovody

Jetelíčku náš

Cupy, dupy

Cib, cib, cibulenka

Rytmická deklamace – *Šel zajíček brázdou*

Intonační a dechová cvičení

Dýchání do břicha

Poslech – prodlužování soustředěného poslechu

Květen:

Říkadla a písně s rytmičným i pohybovým doprovodem

Např.

Ovčáci, čtveráci

Kočka leze dírou

Rytmická deklamace – *Had leze z díry*

Pohyb podle tempových změn

Intonační a dechová cvičení

Zvuk - hluk

Intenzita hlasu, šepot a křik

Poslech – relaxace / zvuky lesa/

Červen:

Říkadla a písně s rytmičným i pohybovým doprovodem

Např.

Skákal pes

Prší, prší

Rytmická deklamace – *Žába leze do bezu*

Intonační a dechová cvičení

Výška tónů / hry spojené s vizualizací a pohybem – hry – skluzavka/

Pojmenování některých hudebních nástrojů

Poslech hudby různých žánrů / vážná hudba,.../

Hudební hry a soutěže / prezentace, chování ve společnosti/

5.3.2 Výtvarná výchova

Ve vzdělávacím oboru **Výtvarná výchova** se rozvíjejí tvořivé schopnosti a dovednosti. Výtvarná výchova pomáhá vyjadřovat emoce a dává průchod přirozené aktivitě a fantazii. Při výtvarných činnostech dochází k rozvíjení tvořivosti při osobitém způsobu vidění světa. Je třeba navozovat takové činnosti, ve kterých budou žáci úspěšní.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě, vnímání a komunikaci
- rozlišování základních barev a jejich používání ve výtvarném vyjádření
- vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy

Metody a formy práce

- kresba a malba
- netradiční techniky
- práce s přírodními materiály
- smyslové pozorování
- metoda názorně demonstrační
- prstová malba
- tiskání
- skupinová práce
- stálá motivace, aktivizující metoda
- prezentace

Výchovné a vzdělávací strategie

Jsou zaměřené na rozvíjení klíčových kompetencí.

Častým hodnocením dílčích kroků posilujeme sebedůvěru.

Klíčové kompetence

K utváření a rozvíjení klíčových kompetencí směřuje a přispívá veškerý vzdělávací obsah, metody a formy práce i všechny aktivity učitelů, žáků i ostatních pracovníků ve vyučování. Elementárních klíčových kompetencí mohou žáci dosahovat pouze za přispění a dopomoci druhé osoby.

Na konci základního vzdělávání

Kompetence k učení

žák:

- rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat
- pozná a rozlišuje základní piktogramy
- napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti
- používá učební pomůcky

Kompetence k řešení problémů

žák:

- řeší známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápe a plní jednoduché příkazy
- orientuje se v prostředí a na pracovní ploše
- překonává pocity strachu

Kompetence komunikativní

žák:

- dorozumívá se verbálními nebo nonverbálními formami komunikace
- reaguje na své jméno
- reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas
- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky
- dokáže reagovat vhodným způsobem

Kompetence sociální a personální

žák:

- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím
- spolupracuje se svými učiteli a spolužáky
- chová se zdrženlivě k neznámým osobám

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání žák:

- zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy
- poznává a používá pomůcky
- využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály
- podílí se na jednoduchých praktických činnostech

Časové a organizační vymezení vyučovaného předmětu

Vzdělávací obor se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Počet hod.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Očekávané výstupy

žák by měl

- *zvládat základní dovednost pro vlastní tvorbu*
- *používat na elementární úrovni prostředky a postupy*
- *vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary*
- *vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity*
- *uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech*

Učivo

- základní dovednosti pro práci v ploše a prostoru
- uplatnění vlastního těla; manipulace s objekty
- kresba různými nástroji; malba na různorodý materiál
- prostorová tvorba a modelování (papír, textilie, stavebnice, hlína, modelovací hmoty)
- využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací
- vyjádření vjemů, zkušeností, představ, pocitů a emocí vybranými prostředky a postupy
- netradiční výtvarné techniky

1. – 10. ročník

Září:

Školní řád – pravidla chování při Vv

Zjišťování dovedností

Nácvik základních pracovních návyků

Příprava různých pomůcek

Otisk – snaha o zvládnutí techniky otisku

Říjen

Vnímání barev, třídění barev

Malba – rozpouštění a zapouštění barev

Kresba / *tužka, pastelka, voskovka* /

- kresba přiměřeným tlakem

- od čarání bez obsahu k čarám svislým, vodorovným, ... tečky, klubička....

Práce s omalovánkami

Listopad

Vyhledávání barev pro konkrétní předměty

Otisk – otisk rukou, různých předmětů

Práce s tiskátky

Kresba – spojování bodů

Malba – rozfoukávání barev

Prosinec

Snaha o pojmenování barev – základních

Malba – změna barevné skvrny – rukou, špachtlí....

Kresba – spojování více bodů – kresba pomocí bodů

Dekoratивní práce – vyzdobení vánočního přání

Leden

Malba – vytváření barevné linie pomocí předmětů

Kresba – obtahování linie

Volná kresba a malba na různý druh papíru

Únor

Pozorování obrázků – cvičení pozorovací schopnosti
Malba – prstové barvy
Kresba – obkreslování ruky
Práce s tiskátkou – střídání prvků

Březen

Malba – tahy štětcem – tečky, klubíčka, čáry, obloučky, vlnky
používání různých silných štětců
Obtahování linií
Kresba – obkreslování šablonky, fragmenty

Duben

Malba- obtahování linií
Kresba – překrývání barev
Koláž, dekorativní práce – vyzdobení velikonočního přání

Květen

Malba – překrývání barev
Haptický přepis (*využití celé plochy papíru*)
Kresba – podle schopností volná kresba
Kresba křídou na různé povrchy

Červen

Malba – vyjádření nálady, pocitu po prožitku (hudba,...)
Výtvarné činnosti pro radost
Skupinová práce
Škrobová tempera
Prezentace
Ilustrátoři

5.4 Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** učí žáky základním poznatkům, které mohou využívat v každodenním životě. Rovnoměrně rozvíjí fyzické i psychické schopnosti, pohybové dovednosti i sociální adaptaci.

Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej doplňují, rozšiřují a využívají.

Obsah vzdělávací oblasti se realizuje ve vzdělávacích oborech **Pohybová výchova, Zdravotní tělesná výchova** nebo **Rehabilitační tělesná výchova**.

5.4.1 Pohybová výchova

Vzdělávací obor **Pohybová výchova** je zaměřen na zvládnutí základních pohybových dovedností a rozvíjení pohybové kultury. Prostřednictvím pohybových aktivit přispívá ke zmírnění důsledků zdravotního postižení žáků, rozvoji řeči, pomáhá k odreagování napětí, překonávání únavy,

zlepšování nálady a podílí se na koncentraci pozornosti. Pohybová činnost tvoří základ rozvoje psychických procesů.

Vzdělávací obor **Zdravotní tělesná výchova** aktivně rozvíjí hybnost žáků, správné držení těla a zvyšuje tělesnou zdatnost. Zaměření musí odpovídat jejich fyzickým, psychickým a zdravotním možnostem, zdravotnímu stavu a specifické postižení.

Vzdělávací obor Zdravotní tělesná je integrován do vzdělávacího oboru Pohybová výchova.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- dodržování zdravého způsobu života a ochrany zdraví, péči o své zdraví a snaze o jeho zlepšení a posílení
- zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování napětí a překonávání únavy, fyzickému i psychickému uvolnění
- rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a omezení
- odstraňování mimovolných pohybů a stimulaci jednotlivých svalových skupin
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

Metody a formy práce

Podle možností je na začátku hodiny zařazen nástup, rozcvička, v hlavní části se žáci věnují danému typu sportování, cvičení s prvky jógy, ke konci hodiny je zařazena relaxace.

Do hodin tělesné výchovy jsou zařazovány vycházky. Vybraní žáci se v zimě mohou zúčastnit sáňkování, bobování, bruslení, plavání a turistiky – výběr žáků se řídí zdravotním doporučením a omezením. Při hodinách tělesné výchovy jsou zohledněny individuální možnosti žáků.

Žáci se učí kolektivním hrám a spolupráci s ostatními sportovci, upevňují hygienické, stravovací (pití), pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky.

Přijímají za své určitá pravidla (dogmata), nacvičují dovednosti – napodobování, manipulují s různými předměty.

Klíčové kompetence

K utváření a rozvíjení klíčových kompetencí směřuje a přispívá veškerý vzdělávací obsah, metody a formy práce i všechny aktivity učitelů, žáků i ostatních pracovníků ve vyučování. Elementárních klíčových kompetencí mohou žáci dosahovat pouze za přispění a dopomoci druhé osoby.

Kompetence na konci základního vzdělání

Kompetence k učení

žák:

- rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat
- pozná a rozlišuje základní piktogramy
- napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti
- používá učební pomůcky

Kompetence k řešení problémů

žák:

- řeší známé situace na základě nápodoby či opakování

- chápe a plní jednoduché příkazy
- orientuje se v okolním prostředí
- překonává pocity strachu

Kompetence komunikativní

žák:

- poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace
- reaguje na své jméno
- reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas
- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky
- dokáže reagovat vhodným způsobem

Kompetence sociální a personální

žák:

- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- zná osoby ze svého nejbližšího okolí
- rozlišuje osoby různého pohlaví (chlapec — dívka, muž — žena)
- spolupracuje se svými učiteli a spolužáky
- chová se zdrženlivě k neznámým osobám

Kompetence pracovní

žák:

- zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- poznává a používá pomůcky
- rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje

Časové a organizační vymezení vyučovaného předmětu

Vzdělávací obor Zdravotní tělesná je integrován do vzdělávacího oboru Pohybová výchova. Časová dotace Zdravotní tělesné výchovy se spojila s dotací Pohybové výchovy.

Vzdělávací obor se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Počet hodin	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Očekávané výstupy

žák by měl

- *získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám*
- *zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost*
- *reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti*
- *mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů*
- *rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh*
- *uplatňovat správné držení těla*
- *zvládnout uvolnění a zklidnění organismu*

Učivo

- pohybové hry a cvičení – motivační a napodobivé hry, pohybová cvičení s využitím tradičního i netradičního náčiní, průpravné hry
- základní manipulace s míčem a drobným náčiním
- rytmická cvičení
- zásady správného držení těla
- rozvíjení jemné a hrubé motoriky
- relaxační cvičení, uvolňovací cvičení, koordinační cvičení, prvky jógových cvičení, dechová cvičení
- plavání – adaptace na vodní prostředí, hry ve vodě; plavání za pomoci různých pomůcek; základní plavecké dovednosti
- turistika a pobyt v přírodě – vycházky, pohyb v terénu

1. - 10. ročník

Září:

Bezpečnost při různých pohybových činnostech a v různém prostředí (tělocvična, hřiště, přírodní terén)

Vhodné oblečení a obutí

Osobní hygiena

Chůze – správné držení těla při chůzi, vyrovnávání hlavy

Cvičení na seznámení - pohyb v prostoru (chůze, napodobování pohybu zvířat, ...) - koho potkám, s tím se seznámím

Rytmická cvičení – tleskání, podupy, poskoky v udávaném tempu

Chůze a běh v udávaném rytmu

Základní manipulace s míčem - kutálení míče a chytání kutálejšího se míče do obou rukou

Soutěže s míčem

Cvičení s prvky jógy – správné držení těla, dýchání (*předmět na břicho se zvedá*)

Zklidňující prvek – spolužák, učitel hladí záda, na břicho ležícího dítěte

Vycházka – chůze v terénu

– chůze po schodech

Cvičení v přírodě – přelézání, podlézání, hry

Říjen:

Průpravná a zdravotně zaměřená cvičení

Chůze – nápodoba formy chůze (dupot, spěch, loudání)

Napodobivé hry

Pohyb podle hudby (*cvičení. na seznámení se – vypnu hudbu – seznámím se*)

Běh – nácvik tichého našlapování, zvedání nohou, ohýbání v kolenou, pohyb nohou a paží

Cvičení s míčem – kutálení míče v daném směru (*řekni jméno, komu kutálíš*)

– nácvik chytání míče (hází učitel)

Cvičení s prvky jógy

Zklidňující prvek – leh na břicho – doteky na zádech (kuchař hněte těsto, míchá, krájí, ..)

Vycházka – chůze daným směrem

– chůze po schodech střídavě levou a pravou nohou

– chůze v zástupu, ve dvojicích

Listopad:

Průpravná a zdravotně zaměřená cvičení

Koordinační cvičení na poznávání svého těla (*ukaz části svého těla*)

Lezení – libovolným způsobem vpřed, nápodoba formy lezení, podlézání, přelézání, prolézání

Rytmické pohyby při říkadlech, při doprovodu bicích nástrojů

Poskoky na místě

Stoj ze sedu, kleku za pomoci rukou

Cvičení s míčem – nadhazování míče oběma rukama, chytání většího míče

Hra – Na rybáře

Cvičení na lavičce – sed, nápodoba pohybu

Cvičení s prvky jógy

Zklidňující prvek – cvičení ruky – otevírání a zavírání dlaně, imitace hry na klavír, flétnu, ...

Prosinec:

Průpravná a zdravotně zaměřená cvičení

Koordinační cvičení na poznávání svého těla a pohybu jednotlivých částí (*ukaz, jak můžeš pohybovat hlavou – pojmenujeme společně pohyb, ...*)

Chůze a běh vyznačenou trasou, kolem předmětů

Hra na autíčko -1 dítě obruč, troubí, pohybuje se, ostatní se vyhýbají

Cvičení s míčem – kuželky

Míčové hry – nácvik podle možností

Cvičení na lavičce – sed roznožmo, nápodoba klonů a pohybu paží

Poskoky z místa – přes čáru, švihadlo

Stoj ze sedu, lehu, kleku za pomoci rukou

Cvičení s prvky jógy

Zklidňující prvek – cvičení ruky – drobení chleba, 2. prst – slepička, háček, nápodoba stříhání, ...

Leden:

Průpravná, koordinační a zdravotně zaměřená cvičení

vzpor dřepmo, sed roznožný s předklonem, klek, kolébka, ...

Akrobatické cvičení rovnováhy na zemi

Cvičení na lavičce – lezení

– výstup a sestup

– chůze po lavičce

Chůze v zástupu, zástup

Soutěže v družstvech

Běh se změnou směru, závodivé hry

Výskoky na předmět

Cvičení s prvky jógy

Cvičení na relaxačním míči

Zimní hry venku, chůze po kluzké ploše, bobování

Únor:

Zdravotně zaměřená cvičení

- válení sudů, převalování se z boku na bok – natažené paže i nohy, ...

Řad – nácvik stání i pohybu v řadě

Hudebně pohybové činnosti – pokus o sladění pohybu s hudbou

- vyjádření rytmu pohybem
- střídání chůze a běhu podle rytmického doprovodu

Míčové hry – nácvik pohybu po herním poli, orientace, hody

Stolní tenis - nácvik

Cvičení s prvky jógy s relaxační hudbou (*nápodoba zvířat*)

Zklidňující prvek – leh na břicho – doteky na zádech (*kuchař hněte těsto, míchá, krájí, ...*)

Zimní hry venku, chůze po kluzké ploše, bobování

Březen:

Průpravná a koordinační cvičení

Cvičení s lanem (přešlapy, přeskoky, přetahy)

Cvičení se švihadlem

Skoky a poskoky na místě, v daném směru

Přeskoky (gumy)

Běh – vybíhání na signál

Výstupy a sestupy po žebřinách

Závodivé a soutěživé hry (přenášení předmětů)

Cvičení s prvky jógy

Cvičení na relaxačním míči

Duben:

Zdravotně zaměřená cvičení

Koordinační cvičení ve dvojici

Plazení po břicho

Seskoky do dřepu (na měkkou podložku)

Cvičení na Švédské bedně - sedy a seskoky

Závodivé hry s využitím náradí – lavička, žebřiny, ...

Výstup po šikmé lavičce

Tanec - řada, zástup, ve dvojicích

Cvičení s prvky jógy

Zklidňující prvky- leh na zádech, napnutí celého těla do délky a uvolnění (spojené s dýcháním)

Květen:

Koordinační cvičení na poznávání svého těla a pohybu jednotlivých částí (*ukaz, jak můžeš pohybovat hlavou – pojmenujeme společně pohyb, ...*)

Cvičení venku, v přírodě

Turistika – chování v přírodě

Chůze po nerovném terénu, rychlá chůze, chůze se zátěží

Dětské hřiště – průlezy, visy

Cvičení pro radost – honivé a míčové hry

Dětské tradiční hry – kuličky

Hry netradiční - petangue

Jízda na koloběžce, ...

Cvičení s prvky jógy

Červen:

Průpravné atletické činnosti

Běh – start /na signál/, cíl

- krátká trasa
- vytrvalostní běh
- slalom
- štafeta – nácvik
- kombinovaný – překážky

Skok – do dálky z místa

- do výšky /z výšky/
- přes překážky

Hod – do dálky (míče ruz. Velikosti)

- na cíl

hod oštěpem

Olympiáda – soutěž pro radost

Cvičení s prvky jógy

Plavání – pobyt – pohyb u vody - bezpečnost

Jak se zachováš, když ...

5.5 Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a svět práce** je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí v základním vzdělávání žáků s nejtěžším mentálním postižením. Zahrnuje pracovní činnosti, které vedou žáky k získání základních pracovních dovedností a návyků. Cíleně se zaměřuje na rozvíjení motorických schopností a dovedností, základních hygienických návyků a činností v oblasti sebeobsluhy a systematicky je ovlivňuje. Současně dochází i k rozvíjení komunikativních dovedností při verbalizaci prováděných činností.

Vzdělávací oblast je realizována ve vzdělávacím oboru **Pracovní výchova**.

5.5.1 Pracovní výchova

Vzdělávací obor je členěn do tematických okruhů:

- *Sebeobsluha*
- *Práce s drobným materiálem*
- *Práce montážní a demontážní*
- *Pěstivelské práce*
- *Práce v domácnosti*

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Způsob realizace jednotlivých tematických okruhů závisí na podmínkách a možnostech školy a na schopnostech jednotlivých žáků. Učivo celé vzdělávací oblasti je určeno všem žákům, tedy chlapcům i dívkám.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k :

- získání základních hygienických a sebeobslužných návyků
- rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností a pracovních dovedností

- vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají seberealizaci
- osvojení dovedností při používání a zacházení s pomůckami a drobným nářadím
- získání schopností obsluhovat základní domácí spotřebiče
- porozumění jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají vytváření možných zálib
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci

Metody a formy práce

Práce pod přímým vedením, stálá motivace

Skupinová práce

Práce ve dvojicích

Vysvětlování

Metoda názorně demonstrační - předvedení práce

Metoda smyslového pozorování

Nácvik dovedností - napodobování

Manipulace s předměty

Metoda dogmatická – podávání určitých pravidel

Prezentace

Výchovné a vzdělávací strategie

Jsou zaměřené na rozvíjení klíčových kompetencí.

Častým hodnocením dílčích kroků posilujeme sebedůvěru.

Klíčové kompetence

K utváření a rozvíjení klíčových kompetencí směřuje a přispívá veškerý vzdělávací obsah, metody a formy práce i všechny aktivity učitelů, žáků i ostatních pracovníků ve vyučování. Elementárních klíčových kompetencí mohou žáci dosahovat pouze za přispění a dopomoci druhé osoby.

Kompetence na konci základního vzdělání

Kompetence k učení

žák:

- rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat
- pozná a rozlišuje základní piktogramy
- napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti
- používá učební pomůcky

Kompetence k řešení problémů

žák:

- řeší známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápe a plní jednoduché příkazy
- orientuje se v okolí a na pracovní ploše
- orientuje se v rozvržení činnosti v následných krocích
- překonává pocity strachu

Kompetence komunikativní

žák:

- dorozumívá verbálními nebo nonverbálními formami komunikace

- reaguje na své jméno
- reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje souhlas či nesouhlas
- vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky
- dokáže reagovat na pokyny vhodným způsobem

Kompetence sociální a personální

žák:

- uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- rozlišuje osoby
- navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím
- spolupracuje se svými učiteli a spolužáky
- chová se zdrženlivě k neznámým osobám

Kompetence pracovní

žák:

- zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- poznává a používá předměty denní potřeby
- rozlišuje předměty různé velikosti a tvarů, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje
- využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály
- podílí se na jednoduchých praktických činnostech

Časové a organizační vymezení vyučovaného předmětu

Vzdělávací obor se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících.

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Počet hodin	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

SEBEOBSLUHA (SEBEOBSLUŽNÉ ČINNOSTI)

Očekávané výstupy

žák by měl

- *zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání)*
- *dodržovat klid a čistotu při stravování*
- *umět používat příbor*
- *udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí*

Učivo

- svlékání a oblékání oděvu, oblékání jednotlivých částí oděvu, skládání a ukládání; obouvání, zouvání a šněrování bot;
- hygienické návyky; osobní hygiena, spolupráce při hygieně, funkce a používání hygienických pomůcek
- stolování a stravování, nácvik samostatného stolování, používání příboru, čistota při stravování

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy

žák by měl

- *zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami*
- *vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů*
- *pracovat podle slovního návodu*

Učivo

- vlastnosti materiálu a jeho užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.); jednoduché pracovní postupy a techniky
- pracovní pomůcky, funkce a používání jednoduchých pracovních pomůcek
- lidové zvyky, tradice, řemesla; užití některých jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů

PRÁCE MONTÁŽNÍ A DEMONTÁŽNÍ

Očekávané výstupy

žák by měl

- *zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami*

Učivo

- konstruktivní hry (skládačky, puzzle, kostky)
- stavebnice, různé typy stavebnic plošných, prostorových, konstrukčních
- montáž a demontáž; manipulace s jednoduchými předměty

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy

žák by měl

- *provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích*
- *pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročnou pokojovou i užitkovou rostlinu*
- *používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní*
- *dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě*

Učivo

- základní podmínky pro pěstování rostlin
- pěstování rostlin v bytě i na zahradě, nenáročná rostlina, rostlina v bytě, na zahradě, pěstování ve skleníku
- pomůcky a náčiní pro práci na zahradě

PRÁCE V DOMÁCNOSTI

Očekávané výstupy

žák by měl

- *provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy*
- *prostřít stůl pro běžné stolování*
- *zvládnout nákup a uložení základních potravin*
- *připravit jednoduchý pokrm podle pokynů*
- *dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti*

Učivo

- drobné domácí práce; základní úklid, mytí podlahy, mytí nádobí, praní drobného prádla
- stolování, prostírání stolu, úklid stolu, chování při stolování
- nákup a skladování základních potravin
- příprava pokrmů, příprava studených a teplých nápojů, příprava jednoduchých pokrmů
- zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti

1. – 10. ročník

Září:

Školní řád – pravidla chování při Pv

Zjišťování dovedností

Hygienické návyky, osobní hygiena a spolupráce při hygieně

Funkce a používání hygienických pomůcek (toaletní papír, mýdlo, voda, ručník, vložky)

Ukládání oděvů a obuvi – šatna

Chování při stolování, úprava stolu pro svačtinu

Otevírání a zavírání dveří

Navlékání korálků

- Práce na zahradě - sběr drobných přírodnin, odpadu
- nácvik hrabání a zametání

Stavby z kostek

Říjen

Upevňování hygienických návyků a sebeobslužných činností

Upevňování dovedností zouvání a obouvání, svlékání a oblékání jednotlivých částí oděvu

Chování při stolování, dodržování čistoty při stolování, nácvik samostatného stolování, používání příboru

Rozsvěcování a zhasínání světla

Odpad – odpadový koš, EKO – spec. nádoby na papír

Práce s papírem – mačkání, trhání (špetkovitý úchop, menší a větší kusy papíru), lepení kousků různobarevného papíru

Modelování – mačkání, hnětení jednou a oběma rukama

Stavebnice - Duplo

Listopad

Příprava různých pomůcek pro činnost

Pojmenování různých pracovních předmětů

Udržování pořádku na pracovní ploše (*vracíme věci na své místo*)

Stolování – co udělám, když ... vylité pití

Orientace na pracovní ploše

Navlékání různě velkých, barevných korálků (práce podle vzoru), navlékání přírodnin

Modelování – nápodoba tvaru, vyvalování tvaru prsty, dlaní

Péče o pokojové rostliny – zalévání

Puzzle

Prosinec

Udržování pořádku ve svém okolí

Snaha o orientaci v základním vybavení kuchyně

Zásady hygieny v kuchyni

Pomocné práce v kuchyni a sledování činnosti, příprava studeného i teplého nápoje

Úprava stolu pro stolování, úklid stolu

Výrobky pro radost (Vánoce) - práce se sušenými přírodninami
- práce s včelím voskem- mezistěny
- lidové zvyky

Pomoc při úklidu a výzdobě třídy

Leden

Péče o pokojové rostliny – pomoc při odstraňování odumřelých částí rostlin

Práce s textilním materiálem – skládání látek, oděvů

Smyslové vnímání – barva, hmatové počítky

Stavebnice – práce s pomocí, podle slovního návodu, jednoduché předlohy

Bezpečnost při práci v domácnosti

Základní úklid - mytí hraček, nádobí
- utírání prachu
- mytí podlahy

Úklid hraček ...

Stavby ze sněhu

Únor

Třídění předmětů podle materiálu – papír, textil, dřevo, plast, kov, sklo

Práce s papírem – stříhání s pomocí

odstřihávání kousků papíru, stříhání podle linky

Překládání papíru, skládání jednoduchých skládaček

Práce s textilním materiálem – rozmotávání provázku, uzel (klička)

Stolní hry – příprava (hrací) pracovní plochy, vlastní hra s podporou, úklid použitých věcí

Březen

Péče o pokojové rostliny – zalévání, mytí listů

Plnění drobných úkolů ve třídě

Modelování – hmota vytvrzující sušením (slané těsto, ...)

Výrobky pro radost (Velikonoce)

Skládání tvarů z tyček a špejlí...

Stavebnice Lego

Duben

Práce s textiliemi – koženka – stříhání, lepení

Výrobky pro radost – lidové zvyky

Vaření – pomocné práce a sledování činnosti (příprav si svačinu)

Drobné úklidové práce – zametání

Pomůcky a náčiní pro práci na zahradě

Práce na zahradě - sběr drobného přírodního odpadu

- zametání

Mozaika - různé druhy

Květen

Práce s textilním materiálem – vlna - párání
- namotávání
- stříhání vlny

Výroba loutky z vlny

Práce s papírem (*růz. druhy pevnosti*) - trhání, lepení, skládání

Práce s izolepou a různými druhy lepidel (výzdoba)

Základní podmínky pro pěstování rostlin

Práce na zahradě - péče o rostliny, příprava na setí a sázení
- setí a sázení

Stavebnice - Seva

Červen

Pořádek doma i venku

Nakupování a skladování potravin – základních

Praní drobného prádla

Spojovací materiál – provázek, drátek

Práce s drobným materiálem

Výrobky pro radost - batika, deкупáž, ...

Prezentace vlastní tvorby

6. Hodnocení žáků

Hodnocení vychází z posouzení míry dosažení stanovených cílů formulovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů. Cílem je poskytnout žákovi, jeho rodičům zpětnou vazbu o tom, jak konkrétní učivo zvládá. Hodnocení musí být srozumitelné, věcně správné, zdůvodnitelné a doložitelné. Ve speciální škole plní v první řadě motivační funkci.

Preferujeme pozitivní hodnocení, prostřednictvím kterého chceme žáky motivovat k další, kvalitnější práci. Jde o to, zdůraznit, jakých pokroků a úspěchů žák dosáhl.

Uvědomujeme si diagnostickou funkci hodnocení. Pomocí hodnocení registrujeme případné nedostatky, snažíme se, aby byly v dalším průběhu výuky odstraněny.

6.1 Způsoby hodnocení - obecné zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání žáků

Učitelé hodnotí práci žáků soustavně a včas, plánují, jaké úkoly dají k řešení, využívají vhodné škály hodnotících postupů, mají vytvořený efektivní způsob zaznamenávání a sumarizace hodnotících informací.

Tyto informace pak poskytují žákům, rodičům a dalším pedagogickým pracovníkům přehled o tom, do jaké míry se žákovi daří zvládat dílčí cíle, formulované v učebních osnovách a individuálních vzdělávacích plánech a v samém důsledku i plnit stanovené klíčové kompetence. Formu sdělování výsledků hodnocení výuky volí učitelé sami, s ohledem na věková a další specifika žáků a s ohledem na individuální požadavky rodičů. Systém hodnocení (hlavně v nejvyšších ročnících) dává žákům příležitost k sebehodnocení.

Pravidla hodnocení žáků na vysvědčení upravuje klasifikační řád, který je v souladu se zněním platné školské legislativy. Důležitou součástí hodnocení tvoří hodnocení chování a kázně žáků.

Považujeme za velmi důležitý systém pochval a odměňování jako motivujícího a pozitivního aspektu školního života.

Hodnocení žáků základní školy speciální na vysvědčení může mít formu formalizovaného slovního hodnocení - viz. kapitola č 6.3 „Tabulka slovního hodnocení žáků - výuka podle ŠVP ZŠ speciální - převedení do klasifikačních stupňů“.

6.2 Kritéria hodnocení pro hodnocení žáka ve škole

Hodnocení prospěchu:

Prospěch žáků se v jednotlivých předmětech se klasifikuje těmito stupni:

- 1- výborný
- 2- chvalitebný
- 3- dobrý
- 4- dostatečný
- 5- nedostatečný

Požadavky na jednotlivé klasifikační stupně:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je aktivní, samostatně využívá získané teoretické poznatky, uplatňuje získané dovednosti, návyky a pracovní postupy při praktické činnosti. Pracuje s jistotou, využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Projevuje kladný vztah k práci a k praktickým činnostem. Výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je aktivní, převážně samostatný. Dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů. Má jen menší nedostatky z hlediska požadavků osnov, dopouští se drobných chyb. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Projevuje kladný vztah k práci a v praktických činnostech, které vykonává samostatně, se nevyskytují podstatné chyby.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, samostatný a pohotový. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery, učivo v podstatě ovládá, při jeho aplikaci však potřebuje pomoc učitele. V praktických činnostech se dopouští chyb a potřebuje pomoc a vedení učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák potřebuje stálé podněty, má značné mezery v požadovaných vědomostech a dovednostech, dělá podstatné chyby, které sám nedokáže překonat. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen s vysokou podporou učitele. Pracuje s malým zájmem, potřebuje soustavnou pomoc, jinak jeho práce vykazuje závažné nedostatky.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí učitele, učivo neovládá. Nejevuje zájem o práci.

Celkové hodnocení výsledků základního vzdělávání

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

prospěl(a),
neprospěl(a)

Žák je hodnocen stupněm:

prospěl(a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením

neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením nebo není-li z něho hodnocen na konci druhého pololetí

nehodnocen(a), není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem

Při hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany České republiky a plní v České republice povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka.

Hodnocení chování

1. Chování je hodnoceno na základě podkladů jednotlivých vyučujících třídním učitelem.
2. Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování, školního řádu během klasifikačního období.
3. Chování žáka na mimoškolních akcích je součástí celkového hodnocení žáka, včetně klasifikace na vysvědčení.
4. Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka.

Chování žáků se klasifikuje těmito stupni:

- 1- velmi dobré
- 2- uspokojivé
- 3- neuspokojivé

Požadavky na jednotlivé klasifikační stupně:

Stupeň 1 - velmi dobré

Žák respektuje ustanovení školního řádu, osvojil si a uvědoměle dodržuje pravidla společenského chování. Projevuje dobrý vztah k učitelům i spolužákům. Je přístupný výchovnému působení a snaží se své chování napravit.

Stupeň 2 - uspokojivé

Žák se dopustil závažného přestupku nebo se dopouští opakovaně méně závažných přestupků proti školnímu řádu a pravidlům společenského soužití. Ohrožuje bezpečnost a zdraví své a jiných osob.

Stupeň 3 - neuspokojivé

Žák nerespektuje pravidla společenského soužití a dopouští se tak závažných přestupků proti školnímu řádu, že je jimi vážně ohrožena výchova, bezpečnost a zdraví jiných osob. I po provedení opatření k posílení kázně pokračuje v tomto chování, nemá snahu chyby napravit.

Výchovná opatření se udělují především za tyto skutečnosti:

Pochvala třídního učitele - žákova práce pro třídu a školu nad rámec jeho povinností.

Pochvala ředitele školy - reprezentace školy a vynikající prospěch, mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za dlouhodobou úspěšnou práci.

Napomenutí třídního učitele - jednorázový přestupek proti školnímu řádu.

Důtka třídního učitele - opakovaný nebo závažnější přestupek proti školnímu řádu.

Důtka ředitele školy - závažné porušení školního řádu.

Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě.

6.3 Tabulka slovního hodnocení žáků ŠVP ZŠ speciální - převedení do klasifikačních stupňů

Hodnocení žáků ŠVP ZŠ Díl II	1	2	3	4	5
Rozumová výchova	vědomosti a dovednosti používá	vědomosti a dovednosti se snaží používat	vědomosti a dovednosti používá pouze s pomocí	vyžaduje vysokou podporu	učivo nezvládá
Smyslová výchova	vědomosti a dovednosti používá	vědomosti a dovednosti se snaží používat	vědomosti a dovednosti používá pouze s pomocí	vyžaduje vysokou podporu	učivo nezvládá
Hudební výchova	rád zpívá, je aktivní	činnosti vykonává rád, snaží se	činnosti vykonává, ale potřebuje pobízet	hudbu pouze poslouchá, při činnostech vyžaduje vysokou podporu	podněty k činnosti jsou neúčinné
Výtvarná výchova	pracuje rád, je tvořivý	pracuje rád, snaží se	činnosti napodobuje, při práci vyžaduje vedení	má malý zájem, pracuje pouze s vysokou podporou	podněty k činnosti jsou neúčinné
Pracovní výchova	pracuje rád, je tvořivý	pracuje rád, snaží se	činnosti napodobuje, při práci vyžaduje vedení	má malý zájem, pracuje pouze s vysokou podporou	podněty k činnosti jsou neúčinné
Pohybová výchova	cvičí rád, je aktivní	cvičí rád, snaží se	cvičí, ale potřebuje pobízet	má malý zájem, cvičí pouze s vysokou podporou	podněty k činnosti jsou neúčinné

6.4 Pravidla pro sebehodnocení žáků

Do procesu vzdělávání žáků základní školy speciální je zařazováno přiměřeným způsobem. Sebehodnocení nenahrazuje klasické hodnocení žáka pedagogem. Klade si za cíl doplňovat a rozšiřovat evaluační procesy ve škole, aktivizovat žáka a v neposlední řadě rozvíjet jeho komunikační schopnosti.

Při sebehodnocení vedeme žáka tak, že se snaží vyjádřit, co se mu daří, co mu ještě nejde, jaké má rezervy, jak bude ve vzdělávání pokračovat dál. Chybu považujeme za přirozenou součást procesu učení.

7. Evaluace a autoevaluace školy

Evaluační a autoevaluační činnosti tvoří nedílnou, permanentně probíhající součást práce školy. Evaluace - určení hodnoty, ocenění - je pravidelný systematický metodologický proces shromažďování a analýzy informací podle stanovených kritérií, za účelem získání informací. Jde nám o co nejpřesnější zhodnocení současného stavu. Analýza těchto informací pak pomůže učinit další kroky k zefektivnění práce celé školy.

V případě externí (vnější) evaluace jsou opatření k zajištění kvality sledována a řízena z centrálních pozic. Externí evaluaci školy v ČR provádí např. Česká školní inspekce a dále zřizovatelé. Evaluační cíle jsou stanoveny z vnějšku, měřítko a kritéria jsou dána zadavatelem hodnocení. Interní (vnitřní, vlastní) evaluace (autoevaluace) je interním opatřením školy k zefektivnění vlastní práce a větší profesionalitě.

Autoevaluaci chápeme jako prostředek ke zkvalitňování vzdělávání, jako hybnou sílu udržování a zlepšování kvality školy.

7.1 Oblasti evaluace a autoevaluace školy

- Podmínky vzdělávání
  - personální podmínky - vzdělání pedagogických pracovníků, DVPP, složení sboru, demografické podmínky na straně žáků...
  - materiální podmínky - technický stav budov, učeben, pomůcky, prostředí školy, organizace školy, podmínky hygienické, kvalita využitelnost zařízení...
- Obsah a průběh vzdělávání - plánování výuky, její realizace, dosahování cílů stanovených v ŠVP, metody a organizační formy výuky a jejich vhodnost, týmová spolupráce, komunikace mezi učiteli a žáky, průběžné hodnocení, školní a pedagogické klima...
- Výsledky vzdělávání - vědomosti, dovednosti, postoje žáků, motivace žáků, kritická místa studia, vztah výsledků a absence žáků, uplatnitelnost absolventů v praxi...
- Podpora žákům školy - poradenství, integrace, zájmová činnost, knihovna, stravování, klima školy, oblast prevence sociálně patologických jevů
- Spolupráce s rodiči, zřizovatelem a dalšími partnery - informovanost rodičů, akce pro rodiče, získávání zpětných informací od absolventů školy a jejich rodičů z průběhu dalšího vzdělávání, spolupráce se zřizovatelem, obcí, školskou radou - prezentace školy
- Řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, informační systémy, motivační systém hodnocení pracovníků - odměňování, struktura mezd
- Úroveň výsledků práce školy, vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům - naplněnost školy a školní družiny, úbytky stavu žáků, propagace školy, granty, mimorozpočtové zdroje

7.1.1 Hodnocení dlouhodobých záměrů, plánů - cíle vlastního hodnocení

Neustále se měnící vnější podmínky pro nás znamenají pravidelně analyzovat podobu koncepce školy a vzdělávacího programu. Při hodnocení si pokládáme zejména tyto obecné otázky:

- Charakterizuje práci školy smysl pro spravedlivost?
- Je prostředí školy příjemné?
- Je prostředí školy bezpečné?
- Na jaké úrovni je individuální péče o jednotlivé žáky?
- Je pracovní morálka žáků, učitelů vysoká?
- Jsou požadavky učitelů na kázeň žáků patřičně vysoké, ale přiměřené?
- Je doceňována důležitost udělování pochval a odměn?
- Jsou dobré vztahy mezi učiteli a žáky a mezi žáky navzájem?
- Hraje vedení školy pozitivní úlohu při budování dobré atmosféry ve škole?
- Je přijímání rodičů a návštěvníků školy vstřícné?
- Do jaké míry žáci a učitelé spolupracují?
- Jak vysoká je účast rodičů na školních akcích?
- Identifikují se žáci, pedagogové a další zaměstnanci se školou, jsou na ni hrdí?

Roční prováděcí plány stanovené koncepce pak konkretizují práci školy do kratších časových celků. Po vyhodnocení jejich plnění pedagogickou radou pak přijímáme taková korekční opatření, abychom v co největší míře plnili námi stanovené cíle, které lze souhrnně označit jako dobře fungující škola a které jsou zformulovány ve vizi školy:

Škola je respektovaným vzdělávacím zařízením v rámci Prahy i v rámci celé ČR.

Poskytujeme vzdělávání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Z tohoto důvodu nabízíme škálu školních vzdělávacích programů, které odpovídají konkrétním druhům zdravotních postižení našich žáků.

Uplatňujeme přístupy odpovídající vývojovým a osobnostním zvláštnostem našich dětí. Rozvíjíme jejich samostatnost, schopnost spolupráce, respekt k práci vlastní i druhých. Chceme je naučit vše, co budou potřebovat při dalším vzdělávání. Klademe maximální důraz na osvojení všech základních vzdělávacích kompetencí. Soustředíme se na dobré zvládnutí čtenářských dovedností a finanční gramotnosti.

Žáky vedeme k dodržování zdravého životního stylu, jednou z priorit školy je fungující program prevence negativních jevů.

Teoretické vědomosti a praktické dovednosti chápeme jako prostředek k uplatnění našich dětí v dalším životě. Jedním z nejdůležitějších kritérií naší práce je úspěšnost přijímání našich absolventů k dalšímu vzdělávání a úspěšné dokončení tohoto vzdělávání. Naším cílem je maximální sociální začlenění žáků do společnosti.

Veškerou činností školy prolíná motto: Základní škola Ružinovská - škola, do které si děti chodí pro lásku.

7.2 Kritéria vlastního hodnocení

1. Podmínky vzdělávání:

Personální podmínky jsou v souladu s platnou legislativou a potřebami výchovně vzdělávacího procesu, škola sleduje demografické podmínky na straně žáků v regionu.

indikátor: zaměstnanci jsou kvalifikováni dle platné legislativy, platí pravidlo „správný zaměstnanec na správném místě“, je tedy respektována specializace a další schopnosti pro konkrétní práci, naplněná škola.

Materiální podmínky, tedy technický stav budov, učeben, pomůcek, organizace a prostředí školy, hygienické podmínky jsou v souladu s požadavky legislativy, využitelnost zařízení školy je na vysoké úrovni, toto zařízení je zaměstnancům dostatečně dostupné.

indikátor: organizace školy, všechny prostory školy jsou využívány při zájmové činnosti, počítačová učebna a další odborné pracovny jsou využity i mimo vyučování, pomůcky a další MTZ školy je průběžně obnovováno, stoupá počet výpůjček ze školní knihovny.

2. Obsah a průběh vzdělávání:

Plánování pedagogického procesu, vyučovací jednotka, podpora neformálního učení, hodnocení práce, vzájemná komunikace dávají předpoklady pro kvalitní plnění úkolů základních funkcí školy.

indikátor: vzdělávací programy jsou realizovány v souladu s údaji v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, učební plány a výuka jsou v souladu s učebními dokumenty vzdělávacích programů, učební osnovy jsou učiteli rozpracovány do tematických plánů, které jsou schváleny vedením školy, týdenní dotace jednotlivých předmětů jsou dodrženy, výuka dle IVP je funkční pro jednotlivce i pro celou třídu, individualizace výuky je prokazatelná, povinná dokumentace je vedena ve stanoveném rozsahu, zápisy o probraném učivu v třídních knihách jsou průkazné, metody a organizační formy výuky jsou vhodné, komunikace mezi učiteli a žáky vede k týmové spolupráci, učitelé využívají kooperativních aktivit a projektového vyučování, průběžné hodnocení práce, školní a pedagogické klima jsou vysoké úrovni - ve škole vládne přátelská atmosféra, zadávané srovnávací práce dávají všem stranám účinnou zpětnou vazbu.

3. Výsledky vzdělávání:

Žáci, s přihlédnutím k jejich specifickým potřebám a možnostem, mají v maximálně možné míře osvojeny klíčové vzdělávací kompetence, jsou motivováni pro další vzdělávání, což vede k jejich úspěšnosti při přijímání ke střednímu vzdělávání a k jejich dalšímu uplatnění v životě. Škola vytváří podmínky pro přechod žáků do náročnějších vzdělávacích programů.

indikátor: osvojení vzdělávacích kompetencí, vědomosti, dovednosti jsou na vysoké úrovni, hodnotová orientace a postoje žáků, kritická místa studia jsou identifikována, škola průběžně vyhodnocuje vztah výsledků a absence žáků, výsledky srovnávacích písemných testů vykazují zlepšení, hodnocení žáků je funkční a odpovídá legislativě, úspěšnost žáků v přijímacím řízení na střední školy a učiliště je vysoká.

4. Podpora žákům školy:

Podpora žákům školy zabezpečuje zásady rovného přístupu všech žáků ke vzdělávání, škola podporuje zdravý vývoj žáků, prostředí školy je bezpečné.

indikátor: konzultační hodiny VP a ŠMP, spolupráce s poradenskými zařízeními, nabídka zájmové činnosti, vyučující využívají metody práce, které odpovídají individuálním potřebám žáků, v rámci výuky zajišťujeme odbornou logopedickou péči žáků, dle doporučení poradenských zařízení vypracováváme IVP, spolupracujeme s SPC a zákonnými zástupci při zajištění pedagogické asistence, výuka při individuálních hodinách nám významně pomáhá odstraňovat aktuální individuální výukové problémy, talentovaným žákům se věnujeme buď v rámci výuky, nebo prostřednictvím účasti našich talentovaných žáků na školou zajištěných nejrůznějších soutěžích a při volnočasových aktivitách školou organizovaných, integrace nových žáků do třídních

kollektivů probíhá bez problémů, nabídka zájmové činnosti je bohatá, školní knihovna je využívána, oblast prevence sociálně rizikových jevů prolíná celým životem školy - významný podíl na prevenci rizikových jevů má školní časopis, ve kterém je nenásilnou formou vysvětlováno nebezpečí vyplývající z jednotlivých rizikových jevů, škola podporuje zdravý vývoj žáků - hodinová dotace vyučovacího předmětu tělesná výchova, tělovýchovné kroužky, jednorázové sportovní aktivity, rekreační přestávky a relaxační chvílky zařazované některými učiteli při výuce příznivě přispívají k fyzickému vývoji žáků, metodické vedení při činnostech spadajících do oblasti EVVO, zdravé stravování v ŠJ.

5. Spolupráce s rodiči, zřizovatelem a dalšími partnery:

Škola informuje veřejnost o své činnosti prostřednictvím nejrůznějších propagačních činností, úzce spolupracuje s rodiči žáků, získává zpětnou vazbu od všech spolupracujících subjektů, na kterou reaguje.

indikátor: spolupráce s rodiči - informovanost, akce pro rodiče, získávání zpětných informací od absolventů školy a jich rodičů z průběhu dalšího vzdělávání, spolupráce se zřizovatelem, obcí, školskou radou, prezentace školy - aktualizované informace na školním webu, informace o škole v tisku a dalších médiích, spolupráce s pedagogickou fakultou UK a dalšími školami - zejména praxe budoucích učitelů, spolupráce s partnerskými školami a dalšími partnery.

6. Řízení školy:

Řízení školy, kvalita personální práce, kvalita DVPP, informační systémy, motivační systém hodnocení pracovníků se navenek projevuje bezproblémovým chodem školy a spokojeností zaměstnanců i klientů školy.

indikátor: jasný informační systém školy a funkční a kvalifikovaný systém porad účinně podporuje práci metodických orgánů, odměňování probíhá podle jasných, předem projednaných kritérií - vyzdvižení role třídního učitele, VP, ŠMP, vedoucích a zástupců předmětových týmů, je rozvíjen systém uvádění nových pracovníků, je tak zajištěna kontinuita mezi stávajícími a novými pracovníky, všichni zaměstnanci se pravidelně vzdělávají dle plánu DVPP, získané vědomosti jsou k dispozici všem pracovníkům školy, autoevaluačních činností se účastní maximum zaměstnanců

7. Úroveň výsledků práce školy, vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům:

Materiální a finanční podmínky jsou standardní a umožňují škole plnit stanovené cíle. Škola nakládá s finančními zdroji hospodárně.

indikátor: naplněnost školy a školní družiny, granty, další mimorozpočtové zdroje, dary škole, účelově vázané investiční a neinvestiční příspěvky, prostředky na asistenty pedagoga, na odměny pedagogických pracovníků, zapojení projektů, vyhodnocování rizik, která by mohla mít vliv na hospodárné využívání prostředků.

7.2.1 Kritéria hodnocení práce pedagogických pracovníků a vedení školy

Iniciativa, tvořivost a kreativita jednotlivých pracovníků, jsou základními předpoklady úspěšné práce školy. Každý pracovník musí dostat tvůrčí prostor pro své uplatnění. Proto oblast řízení školy - bod 6 předchozí kapitoly, rozpracováváme tímto způsobem, aby všichni pedagogičtí pracovníci znali konkrétní oblasti práce, na které se soustředí pozornost vedení školy.

I. Oblast výuky:

- a) hospitační činnost, vzájemné hospitace
- b) klasifikace a hodnocení žáků

- c) rozboru žakovských prací (sešity, výkresy, výrobky...)
- d) srovnávací prověrky, testy

II. Oblast výchovy:

- a) přístup k dětem, obětavost, autorita
- b) respektování individuálních zvláštností žáků
- c) dodržování školního řádu a vnitřních směrnic školy
- d) spolupráce na školních projektech (školní časopis, granty)
- e) prostředí (pořádek, výzdoba)

III. Organizace školy a administrativa:

- a) úroveň dokumentace (přesnost, včasnost)
- b) včasnost a přesnost termínu úkolů
- c) kvalita práce třídních učitelů
- d) práce metodických orgánů, VP, ŠMP
- e) kabinety a funkce
- f) sebehodnocení učitele

IV. Úroveň jednání s rodiči

7.3 Nástroje sledování evaluace a autoevaluace

1. Podmínky vzdělávání:

Vyhodnocování údajů z personální dokumentace, dotazníky, pozorování provozu školy - jeho posouzení vedením školy, zaměstnanci, žáky, rodiči, studenty na praxích, partnery prostřednictvím pozorování, řízené individuálních a skupinových rozhovorů a diskusí. Dalšími nástroji evaluace jsou dotazníky, ankety, testy, studium školní dokumentace, hodnocení žakovských prací, sledování výsledků vzdělávání žáků, sledování školní docházky, hospitační činnost, rozbor inspekčních zpráv, SWOT analýza, spolupráce se školskou radou, hodnocení účasti v soutěžích, běžná periodika a informace státních a místních orgánů.

2. Průběh vzdělávání:

Hospitace, vzájemné hospitace, pozorování, kontrola dokumentace - třídní knihy, záznamy o třídních schůzkách, záznamy o uvádění nových pracovníků, školní řád, dokumentace pedagogických pracovníků vykonávajících specializované činnosti, jednání preventivního týmu

3. Výsledky vzdělávání:

Hospitace, kontrola dokumentace, jednání pedagogických rad, dokumentace VP a ŠMP, záznamy v pedagogické dokumentaci, zpětná vazba od rodičů a bývalých žáků, informace poradenských zařízení

4. Podpora žákům školy:

Záznamová dokumentace, ostatní dokumentace - zprávy SPC a PPP, TK zájmové činnosti, hospitace, pozorování, rozhovory dotazníky, záznamy z akcí a jejich fotodokumentace, rozhovory, diskuse, školní časopis

5. Spolupráce s rodiči, zřizovatelem a dalšími partnery:

Články v médiích, webové stránky školy, výzdoba školy, záznamy z akcí, propagační materiály, novoročenky, žakovské knížky, notýsky, záznamy VP a ŠMP, fotodokumentace, žakovská portfolia, řízené rozhovory, zápisy z jednání školské rady.

6. Řízení školy:

Veškerá dokumentace školy, organizační řád - systém směrnic, záznamové listy hodnocení pracovníků vedením školy, pozorování, neformální rozhovory, intranetový systém „Úložiště“,

7. Úroveň výsledků práce školy, vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům:

Dokumentace školy, řízené rozhovory s pracovníky zajišťující ekonomickou agendu školy, studium legislativy, organizační řád - systém směrnic, školy, pozorování, neformální rozhovory.

7.4 Časové rozvržení evaluačních činností

Proces autoevaluace má několik částí a probíhá na každé škole individuálním způsobem podle konkrétních podmínek, možností a zkušeností. V naší škole se při posuzování soustředíme jednak na oblasti, ve kterých se nejlépe orientujeme a na oblasti, se kterými nejsme spokojeni.

Obecně se dá říci, že evaluační činnosti probíhají ve škole průběžně po celý rok, prolínají veškerou činností školy a jsou rozplánovány do kratších časových úseků v průběhu školního roku.

Výsledný dokument Vlastní hodnocení školy je součástí koncepčních záměrů ředitele školy a je vytvářen od školního roku 2013/2014 jednou za 6 let (v souladu s délkou funkčního období ředitele školy). Ve vztahu k vypracovávání tohoto dokumentu jsou jednotlivé fáze činností rozděleny takto:

I. Fáze motivační - vedení školy buduje síť pracovních kontaktů a vztahů, vzniká evaluační tým.

II. Fáze přípravná - zahrnuje promyšlení projektu, záměry a cíle autoevaluace, stanovují se pravidla, podoblasti zkoumání, zpracovává se plán; určuje se, co se pokládá za úspěch - škola si vymezí oblasti, které v daném období bude hodnotit.

II. Fáze realizační - konkretizují se dosavadní poznatky podle podmínek školy; určují se konkrétní postupy, projekt se stále průběžně aktualizuje a reviduje, je určen způsob měření. Je sestaven tým spolupracovníků, zvolena strategie postupu, výchozí stav, probíhá průběžná autokorekce zvolených postupů, vznikají první návrhy řešení problémů, zjišťuje se, zda došlo ke změnám ve vytipovaných oblastech, k vytčeným cílovým stavům.

III. Fáze evaluační - získaná data a informace se vyhodnocují; na jejich základě je zpracováno Vlastní hodnocení školy, to je schváleno pedagogickou radou a radou školy na podzim (nové evaluační období).

IV. Fáze korektivní - závěrečná zpráva promítá do činnosti školy; dochází k inovacím a korekcím, navazujeme na závěry z minulého hodnotícího období, některé nutné korekce jsou prováděny bezodkladně během posuzovaného období

7.5 Etická stránka autoevaluace

Etická stránka autoevaluace spočívá ve zvažování předpokladů, možností, dopadů a důsledků. Ignorování tohoto momentu by mohlo při autoevaluačních aktivitách vést k získávání nepravdivých nebo nedůležitých informací.

Etická úskalí, která mohou úsilí o smysluplnou autoevaluaci výrazně zkomplikovat, lze na základě dosavadních zkušeností rozčlenit do několika základních okruhů:

- problémy týkající se sběru informací, tj. používání evaluačních metod - např. pořizování záznamů z rozhovoru bez získání informovaného souhlasu od dotazovaných
- problémy spjaté s analýzou dat a informací a také se zjištěními - např. rozkrývání autorství anonymních šetření, absence provádění metaevaluace
- problémy vyvstávající z potřebnosti přijmout opatření ke zjištěním - nepříznivé nálezy bývají následně omlouvány a zkreslovány, aby se nikdo neurazil, či jsou v rozporu s přístupem zřizovatele ke konkrétní oblasti

- problémy týkající se podávání zpráv do jaké míry zveřejňovat někdy i citlivé informace, jejich archivace apod.

8. Literatura

AUTORSKÝ KOLEKTIV. *RVP pro obor vzdělání základní škola speciální*. Praha: VUP, 2008. ISBN 978-80-87000-25-0

.